

Utlåtande 2008:101 RIV (Dnr 322-858/2008)

Skolplan för Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Förslaget till ny skolplan för Stockholm – ”Skola i världsklass” – godkänns
enligt *bilaga 2*.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Utbildningsnämnden har på kommunfullmäktiges uppdrag utarbetat ett förslag till ny skolplan för Stockholms stad. Nämnden har valt att utforma skolplanen utifrån de inriktningsmål och mål för verksamheten som beslutades i budgeten för 2008 och inriktning 2009 och 2010 samt Vision 2030.

Skolplanen fokuserar på tre huvudområden som alla bidrar till en skola i världsklass. För att ha en skola i världsklass krävs ett ökat *kunskapsfokus*. Vidare ska Stockholms skolor präglas av *trygghet, hänsyn och respekt*. Stadens viktigaste uppgift är att skapa nödvändiga förutsättningar för skolorna och utvärdera resultaten. Det förutsätter tydliga krav och mål, vilket innebär att planen innehåller krav på *tydlig styrning och ledning*.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, socialtjänstnämnden samt till stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm,

Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm, Älvsjö och Östermalm.

Ärendet har också remitterats till Barnverket Stockholm, Föräldraalliansen i Stockholms stad (FISS), Kommunal Stockholm, Lärarförbundet Stockholm, Lärarnas Riksförbund Stockholm, Skolledarförbundet Stockholm, Sveriges elevråd (SVEA) Stockholm och Sveriges elevråds centralorganisation (SECO) Stockholm. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skolledarförbundet Stockholm, SVEA och SECO har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att det saknas en strategi i planen för hur skolorna ska samverka med förskolorna för att få en så bra övergång som möjligt för de nya eleverna.

Kulturnämnden anser att genom en strukturerad samverkan mellan skolan och kulturen finns en unik möjlighet för Stockholms stad att säkra barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande.

Bromma stadsdelsnämnd anser att samverkan mellan skolan och förskolan respektive socialtjänsten kraftigare bör understrykas i det viktiga dokument som Stockholms skolplan utgör.

Farsta stadsdelsnämnd anser att skolplanen tydligare bör beröra samarbetet och övergången mellan förskola och skola samt skolornas deltagande i de brottsförebyggande råden, BRÅ.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att skolplanen tydligare ska beskriva skolans mål och uppföljningar av dessa. Nämnden önskar förtydliganden kring samverkan mellan förskola, förskoleklass och skola, samt direktiv kring samverkan mellan skola och socialtjänst.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att former bör utvecklas för samverkan mellan förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg och grundskolan. Nämnden anser att det är bra att skolplanen lyfter fram värdet av att utveckla former för jämförelse mellan skolor och därmed uppmuntrar till resultatdialoger och pedagogiska utvecklingsdiskussioner.

Kungsholmens stadsdelsnämnd vill understryka betydelsen av ett nära samband mellan förskola och grundskola för att utveckla en samsyn och gemensam planering vad gäller barnens pedagogiska och sociala utveckling.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att det i skolplanen bör framgå att skolan har ett uppdrag att samverka med exempelvis fältverksamheten kring det alkohol- och drogförebyggande arbetet samt med socialtjänst och omgivande samhälle kring barn i behov av särskilt stöd eller barn som far illa. Nämnden anser att övergången förskola-grundskola samt grundskola-gymnasieskola bör lyftas fram tydligare i skolplanen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att skolplanen även bör omfatta förskolan. Nämnden anser vidare att vikten av modersmålsundervisning, stöd för

läxläsning samt behovet av elevvårdsteam tydligare bör lyftas fram i skolplanen, samt understryker vikten av kulturmöten för elever.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att det i skolplanen bör nämnas något om förskolans betydelse för att lägga grunden för elevens lärande. Nämnden anser att det saknas beskrivning om samarbete och samverkan med förskolan och socialtjänst.

Skärholmens stadsdelsnämnd efterlyser tydligare skrivningar kring övergången mellan förskola och skola. Nämnden anser även att föräldraperspektivet behöver lyftas fram mer i skolplanen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att kravet på samverkan mellan förskola och grundskola bör förtydligas. Nämnden anser vidare att tydligare krav bör ställas på respektive skola och socialtjänst att i samverkan upprätta en plan för det gemensamma arbetet, som årligen utvärderas.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att samarbetet mellan skola och förskola bör skrivas in i skolplanen. Nämnden anser även att skolplanen ska följa läroplanens disposition.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att det saknas en beskrivning av uppdraget att samverka kring barnens övergång mellan förskolan och skolan. Vidare anser nämnden att skolplanen också bör omfatta skrivningar om samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar i det brotts- och drogförebyggande arbetet.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att det hade varit önskvärt med en tydligare skrivning över hur arbetet med överföringen mellan förskolan och grundskolan ska ske då de flesta stadsdelar redan idag har dokument som reglerar detta.

Barnverket Stockholm anser att kommunen har det övergripande ansvaret för skolväsendet och uppnåendet av de nationella målen för skolan. Kommunen måste då med utvärderingsbar målbeskrivning ange hur detta uppnås.

FISS anser att skolplanen bör slå fast vikten av ett samarbete mellan föräldrar och skola i syfte att fostra och främja barns och ungas utveckling. FISS vill särskilt peka på vikten av att föräldrasamverkan och föräldrasamarbete bör ske såväl på individuell, skol- som kommunnivå.

Kommunal Stockholm anser att fritidshemmen utgör en stor del av elevernas skoldag och deras betydelse för en fungerande skola borde uppmärksammas i en skolplan.

Lärarförbundet Stockholm anser bland annat att skrivningarna kring matematik och IT bör förtydligas.

Lärarnas Riksförbund Stockholm anser att förslaget till skolplan är bra. LR uppskattar den syn på bildning och kunskap som präglar förslaget. Det är också bra att det betonas att staden ska tillsvidareanställa endast behöriga lärare.

Mina synpunkter

Förslaget till ny skolplan utgör en viktig del i arbetet med att skapa en skola i världsklass, där kunskap och arbetsro står i fokus. Stockholms skolor ska ha ett tydligt kunskapsfokus med tidiga kunskapskontroller och extra stöd till de elever som behöver det. Stockholms skolor ska präglas av trygghet, hänsyn och respekt. Tillsammans med läroplanen och andra styrdokument för skolan utgör skolplanen en god grund för det arbetet.

Utbildningsnämnden ansvarar i dag för all skolverksamhet i Stockholm men skolan har åtskilliga beröringspunkter med andra nämnders verksamheter. Övergången mellan förskola och grundskola, samverkan med socialtjänsten och elevers tillgång till kultur bygger på ett väl fungerande samarbete inom stora delar av stadens organisation.

Remissvaren visar att skolplanen har ett starkt stöd i såväl stadens organisation som bland lärare och föräldrar. Många stadsdelsnämnder efterlyser tydligare formuleringar kring övergången mellan förskola och grundskola, samt kring formerna för samverkan mellan skola, socialtjänst och andra aktörer i det förebyggande arbetet.

Det föreliggande förslaget till skolplan har genomgått en viss revidering efter de synpunkter som inkommit i samband med remitteringen. Det nya förslaget innebär tydligare skrivningar kring övergången mellan förskola och grundskola. Förslaget understryker skolans ansvar för att ta tillvara den kunskap om barnens utveckling, kunskap och behov som förs över från förskolan. Förskoleklassen ska vara en bro som underlättar övergången mellan förskola och grundskola. I sin förlängning kan förskoleklassen bli det första året i grundskolan.

Skolplanen har också förtydligats när det gäller skolans roll i det förebyggande arbetet mot ungas missbruk och kriminalitet, liksom när det gäller kraven på samverkan mellan skola, socialtjänst och andra aktörer. Vidare förtydligas vikten av föräldrars inflytande i skolan.

Förslaget har också genomgått vissa redaktionella justeringar och försetts med mellanrubriker för en tydligare struktur.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Förslag till skolplan

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta följande.

1. Återremittera ärendet för att möjliggöra en väl förankrad skolplan utifrån en diskussion där samtliga politiska partier i Stockholms kommunfullmäktige bjuds in att delta.
2. Därutöver anför följande.

En skolplan för Stockholms skolor ska vara så bred och väl förankrad att många kan ställa sig bakom den. På så sätt får skolplanen den legitimitet den behöver för att bli ett hållbart dokument över tid. Skolborgarrådet har avseende förankringen av skolplanen tagit lättvindigt på processen med att arbeta fram dokumentet. Genom att återremittera skolplanen ges den borgerliga majoriteten möjlighet och tid att bjuda in till en breddad diskussion, ta in synpunkter och återkomma med ett förslag till skolplan som är väl förankrat och har stort förtroende hos dem som ska arbeta utifrån den.

För att nå denna välförankrade skolplan behöver man under framtagningsprocessen släppa in synpunkter från många olika organisationer och intressenter, men också söka uppnå en politiskt stabil enighet kring dokumentet. Det är också viktigt att i så hög grad som möjligt underbygga skolplanen med vetenskapligt stöd. Skolplanen är ett styrdokument för en skola som ska passa alla barn och föräldrar och den ska inte vara ett folkpartistiskt partiinlägg. Fokus bör istället vara på att nå en så bred politisk enighet som möjligt kring skolplanen.

Samtliga partier i Stockholms kommunfullmäktige bör därför inbjudas till samråd kring skolplanen. Ett samråd där partierna är beredda att både ge och ta för att skapa enighet kring ett så viktigt dokument som skolplanen är. Socialdemokraterna och vänsterpartiet är beredda att medverka till att nå enighet och tror att det förslag som nu ligger är möjligt att utgå ifrån i ett samtal för att nå enighet.

I själva sakfrågan saknar vi några viktiga aspekter i det förslag till skolplan som nu ligger för kommunfullmäktige att besluta om. Framförallt saknar vi, något som flera remissinstanser också tar upp, möjlighet till uppföljning och utvärdering av skolplanen. Några tydliga målsättningar återfinns inte och det gör det omöjligt att följa upp verksamhetens utveckling och elevernas resultat.

Skolplanen saknar helt uttryck för vikten av uppdraget för skolan att tillvarata barnens nyfikenhet och kreativitet på ett sätt så att barnen utvecklas under sin tid i skolan.

Arbetet med att uppmuntra kreativitet och nyfikenhet är viktigt för att barnen ska känna trygghet i skolan och att de på ett positivt sätt uppmuntras till att lära i skolan.

Det systematiska förebyggande arbetet mot mobbing måste stärkas i stadens skolor. Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbing saknas tydlighet kring hur skolorna på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor. Arbetet mot mobbing och kränkande behandling kan inte inledas i och med att något inträffat utan ska fokuseras på att mobbing inte ska förekomma och sådana situationer aldrig ska uppstå.

Avsnittet om jämställdhet bör förtydligas så att det framgår att genusperspektivet ska genomsyra och integreras i hela skolans verksamhet. Alla barns rättighet att kunna delta i undervisningen i alla ämnen behöver säkras i stadens skolor.

Skolplanen saknar vägledning kring skolans dialog med hemmen och föräldrarna. Föräldrarnas delaktighet i barnens utveckling och skoldag är oerhört viktig och därför måste Skolplanen tydligt peka ut vad föräldrar och skola kan förvänta sig av varandra. Tillitsfulla relationer mellan föräldrar och skola stärker barnens möjligheter att lyckas med skolarbetet. När det gäller elevernas inflytande över sin vardag i skolan är avsaknaden av riktlinjer total. Trots att flera skolor i staden aktivt arbetar med att stärka elevinflytandet är detta något som inte längre anses prioriterat i stadens utbildningsverksamhet.

Skolplanen borde också innehålla krav på att skolan ska arbeta med individuella åtgärder vid problem och att resurser tilldelas för att detta ska kunna ske. För att varje elev ska få det stöd den behöver för att utvecklas och lära är det viktigt att såväl staden som skolan ser varje elev och utformar stödet utifrån elevens förutsättningar.

Skolans ansvar för lärandet behöver förtydligas i skolplanen liksom arbetet med att göra utvecklingssamtalen mer framåtsyftande. Fokus måste ligga på hur elevens inlärning ska bli så bra som möjligt. För att alla elever ska kunna få de kunskaper de har rätt till är det viktigt att skolans arbete fokuserar på att ge alla elever rätt förutsättningar. Skolans verktyg måste bygga på att eleverna ska ha rätt till kunskap och den tillfredställelse som det innebär.

Flera av remissinstanserna efterfrågar riktlinjer om grundskolans samarbete med förskolan och andra verksamheter inom stadsdelsnämndernas ansvarsområde. Trots att tillägg har gjorts för att förtydliga detta saknar vi ett resonemang kring vikten av samarbetet med stadsdelen. Sedan grundskolan har flyttats från stadsdelsnämnderna ansvar är samarbetet dem emellan än viktigare, bland annat när det gäller förskola, socialtjänst och lokalt kulturliv. I det samarbetet finns möjligheter att förebygga problem och skapa goda förutsättningar för alla elever.

Som tidigare nämnts ska skolplanen vara ett dokument som är hållbart över tid och inte innehåller en politisk agenda. Skolplanens rubrik visar tydligt att den borgerliga majoriteten har valt att lägga sin politiska prägel på skolplanen, och därför bör rubriken ändras till en rubricering som flera kan ställa sig bakom.

I den remitterade skolplanen finns förslaget att ”elitklasser ska erbjudas för elever med hög fallenhet för studier inom exempelvis matematik, naturvetenskap och språk”. Att Stockholm erbjuder specialutformade program där elever har möjlighet att läsa

ämnen som de är bra på, vill fördjupa sig och har stort intresse för är bra. Att däremot kalla dessa utbildningar ”elitklasser” och därmed göra dem otillgängliga för dem som inte anses tillhöra elit leder oss åt fel håll. Att inte uppmuntra till elevers breda kunskaper och respektera varje elev för de kunskaper de har undergräver synen på allas möjligheter att utvecklas och lära.

Därtill ställer vi oss frågande till talet om att elever har ”fallenhet för” vissa ämnen. I själva verket handlar elevers kunskaper i olika ämnen ofta om den utbildningsbakgrund man kommer ifrån och vilka förutsättningar till utveckling man har getts i skolan. Uppmuntran och stöd i undervisningen spelar med andra ord roll, inte huruvida eleven har fötts med specialkunskaper i ett ämne eller inte. I det arbetet är uppmuntran i de ämnen där eleven inte är lika säker minst lika viktig, om inte viktigare, för att eleven ska känna sig trygg och vilja lära.

Vi anser att skolplanen inte ska slå fast att elevers ogiltiga frånvaro ska redovisas i betyget. En sådan redovisning kommer inte att få bukt med elevers frånvaro i grundskolan och i vissa fall kan en sådan redovisning för föräldrarna innebära problem och risk för fara för eleven. Om en elev har hög ogiltig frånvaro är det viktigt att skolan tar ansvaret att samtala med eleven om detta för att söka hitta en lösning. Anledningarna till frånvaron kan vara många, och det är inte självklart att det leder till något positivt att nämna det i betyget. Snarare kan ett sådant system leda till att situationen för eleven förvärras om skolan inte tar ansvar för att lösa det bakomliggande problemet utan bara ser frånvaron som ett enskilt problem.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att återremittera skolplanen för infogande av nedanstående synpunkter:

Inledning

Skolan är en plats där man växer som människa. Stockholms skolor ska garantera en skolgång som är meningsfull, begriplig och hanterbar för alla elever. Majoritetens skolplan förbiser att skolan är till för eleven, och inte tvärtom. Fokus är på mätbar kunskap snarare än kompetens, och på bestraffningar snarare än inflytande.

Vi menar att varje elev behöver bli sedd, få utvecklas och lära utifrån sina egna förutsättningar och behov. För att kunna se och lyfta varje individ krävs större pedagogisk mångfald och lokal frihet att utforma arbetet på det sätt som passar just den skolan och just de eleverna. Då är skolan fri att fokusera på kunskaper och kan hitta kreativa sätt att utveckla undervisningen.

Skolplanen och de nationella styrdokumenterna är styrande och vägledande för att utveckla skolans verksamhet och ge eleverna möjlighet att nå målen. Den politiska uppgiften är att sätta upp mål för skolans arbete och utvärdera att målen nås. För att skolan ska fungera måste vi sätta större tilltro till de lokala kompetenserna, det vill säga rektorer, lärare, elever och deras föräldrar. De yrkeskårer som kan mest om un-

dervisning är lärare och rektorer - inte politiker. Rektorer och lärare driver och leder verksamheten, de ser vilka behov och möjligheter som finns i just deras skola. Om varje enskild skola själv får bestämma hur man vill arbeta tas den lokala kompetensen till vara och undervisningen kan anpassas till de elever som finns på skolan.

Skolan är elevernas arbetsplats där de tillbringar en stor del av sina liv. Vi ska i högre grad lyssna till deras åsikter i olika frågor och låta dem påverka skolans vardag i stor utsträckning. En förutsättning för ökat elevinflytande är att eleverna får kunskap om sina rättigheter och att tydliga och förståeliga mål finns utarbetade och är kända av eleverna. Både skollags- och arbetsmiljölagsstiftningen ger eleverna rätt till inflytande. En elevombudsman ska tillsättas för att i samråd med elevernas egna organisationer vara ett stöd för skolornas utvecklingsarbete med elevinflytande. Eleverna ska inte tvingas in i strukturer för att påverka utan också eleverna egna organisationer ska få plats i skolans utveckling. Det pedagogiska värdet av en demokratisk skola är ovärderligt.

För att möta de behov som finns i Stockholm med inflyttning, avstånd och växlande storlekar på barnkullar anser vi att behövs minst en kommunal grundskola i varje stadsdel, och i en del stadsdelar behövs det flera. Den kommunala skolan är viktig då den riktar sig till alla barn och har en skyldighet att ta emot alla barn i sitt upptagningsområde. Med rätt driven utbildningspolitik kommer också den kommunala skolan att vara attraktiv för alla elever.

Vi tror att en mångfald av huvudmän inom utbildningsverksamheten i kommunen har potentialen att stärka och utveckla vår skola och barnens utveckling i skolan. Genom en mångfald av pedagogiska former kan fler barn nå sin fulla potential.

En kompetensskola

I skolan ska alla elever ges förutsättningar för att utveckla en interkulturell kompetens av attityder, kunskap och färdigheter för ett aktivt medborgarskap i ett mångkulturellt samhälle. Samhället blir alltmer differentierat och individualiserat. Det ställer extra krav på skolan att utveckla kompetenser hos elever som möjliggör en hantering av detta.

Varje elev har rätt att mötas av höga förväntningar, att utvecklas och att lära sig så mycket som möjligt utifrån sin förmåga. Elevens motivation är den viktigaste drivkraften för goda prestationer. Varje elev har också ett ansvar för det egna lärandet. Genom att uppmuntra elevens egen lust att lära stimuleras eleverna till fortsatta studier. De elever som har svårt att nå målen ska uppmärksammas tidigt och erbjudas det stöd som behövs.

Målet för Stockholms skolor måste vara att alla elever går ut skolan med tillräckliga och goda kunskaper i kärnämnen. De skapande ämnena utvecklar elevernas kreativa förmåga och är en viktig komponent för att utveckla eleverna till självständiga individer. Det är också viktigt att skolan är bra på att följa upp eleverna kunskapsutveckling och kontinuerligt gör avstämningar så att alla elever får en möjlighet att påverka sin egen skolgång och sitt lärande. Skolorna ska göra detta på ett sätt som inte ökar stressen och stigmatiseringen av elever. De ämnen som elever generellt sett får dåliga re-

sultat i ska vara föremål för övergripande satsningar i staden. Det kan innebära särskilda projekt för att utveckla förmåga i att räkna, skriva eller läsa.

Alla elever och föräldrar har rätt att veta hur skolarbetet går i förhållande till både egna och skolans mål. Detta kan ske genom en bra och hela tiden pågående dialog som bygger på ömsesidighet. Pedagogerna vet idag mycket om elevernas kunskaper men det är inte ytterligare bedömning som behövs utan snarare möjlighet att sätta in stöd och åtgärder. Framförallt måste det till mer dialog mellan lärare och föräldrar - det får aldrig ersättas av skriftlig kommunikation.

Men dagens skola har också andra uppgifter än att bara lära ut faktakunskaper. Kunskap är en utvecklingsprocess! Det krävs andra sätt för att skapa en plats där barn och ungdomar lär sig läsa och räkna, samtidigt som de får möjlighet till stärkt självkänsla och förmåga att stå upp för alla människors lika värde men emot grupstryck. Det är det som ger den kompetens som skolan ska sträva efter att ge eleverna. En kompetens bestående av demokratiska värderingar, en öppen attityd, kunskap och färdigheter. För detta ska också lärare och rektorer ha god tillgång till kompetensutveckling.

Likabehandling och hälsa

Skolan ska avsätta tid för att eleverna ska lära sig konstruktiva sätt att lösa konflikter och hantera känslor. Detta är livsviktiga färdigheter som motverkar mobbning och våld och ska därför motivera särskilda satsningar. Trygga barn med god självkänsla och som själva känner sig respekterade har lättare att respektera andra. Men mobbning är också en ledarskapsfråga. Alla vuxna i skolan ska ingripa snabbt och kraftfullt mot mobbning. Däremot behöver det inte ske genom mer auktoritära metoder i skolan. En lärare med auktoritet behöver inte auktoritära metoder. Pedagogik är skolans främsta verktyg och genom att ge utrymme för pedagogiken kan vi skapa en bättre skola där våra barn och unga kan växa och förberedas för att bli bidragande medmänniskor i ett öppet och inkluderande samhälle.

Skolans roll är att arbeta medvetet för att öka kunskaperna om diskriminering i Sverige. Det gäller all diskriminering, oavsett etnisk bakgrund, religion, funktionshinder, sexuell läggning, könsidentifikation, könsuttryck eller geografisk hemvist. Alla Stockholms skolor ska ha en likabehandlingsplan. Stockholm stad ska erbjuda alla utbildning utan risk för att utsättas för diskriminering eller kränkningar på grund av sexuell läggning. Det ska finnas utrymme för att prioritera arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolan måste ge eleverna tillfälle och möjlighet att utveckla sociala och emotionella färdigheter. Som elev ska man också ha möjlighet att vända sig till någon när man behöver stöd. Stockholms elever ska ha god tillgång till psykologer, kuratorer och studie- och yrkesvägledare förutom den lagstiftade skolhälsovården. Elevhälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har. Varje elev har rätt att få utvecklas i skolan och få känna den glädje som det innebär att göra framsteg och övervinna svårigheter. Uppföljningen och utvärderingen av barns och ungdomars psykiska hälsa ska stärkas och staden ska utveckla en sammanhållen strategi och tydliga och uppföljningsbara mål för ungas välbefinnande.

Psykisk ohälsa är ohållbart för skolans måluppfyllelse och elevers möjlighet att utvecklas enligt skolplanen omöjliggörs. Det ska även vara ökat fokus på fysisk hälsa genom att införa mer fysisk aktivitet vid sidan av idrottslektionerna.

Gemensamt mellan skolledning, lärare och elever ska skolornas verksamhet organiseras så att påfrestningarna på eleverna minskar, utan att sänka kraven.

Skolan i samhället

Skolan ska skapa och upprätthålla goda relationer med kulturliv, bibliotek och näringsliv.

Det är angeläget att hitta bra former för skolan och kulturlivet att mötas. Elevernas kulturintresse ska stimuleras genom att de får ta del av professionell kulturverksamhet samt ges möjlighet att utveckla det egna skapandet. Skolan och kulturskolan ska ha ett nära samarbete precis som med andra kulturinstitutioner i staden. Entreprenörskap och samverkan med det omgivande samhället, näringsliv, universitet och högskolor främjar elevernas lärande, kreativitet och ansvarstagande.

Stockholms skolor ska utvecklas till att vara klimatneutrala. Det finns förutom de ekologiska vinsterna en enorm pedagogisk potential i en satsning mot detta. Den generation som nu utbildas måste lämna sin skolgång med en hög medvetenhet om människans påverkan på planeten och vara redo att bli en bidragande medmänniska också för en hållbar samhällsutveckling.

Mångfalden i Stockholm är en tillgång och skolan ska ta tillvara på den som en resurs. Historieundervisning, språkundervisning och annan samhällskunskap ska ha utgångspunkt i vardagen och ge elever ökad kunskap och kompetens för att förstå och hantera den.

Olika skolformer

Barnens fria tid är lika viktig som skoldagen. Den speciella kompetens som fritidspedagogerna och personalen inom skolbarnsomsorgen har måste uppvärderas och få större tyngd då skola och skolbarnsomsorg integreras. Samverkan ska ske på lika villkor.

Alla barn är olika. En pedagogik och skola som passar ett barn kanske inte passar ett annat. Därför ska det finnas både kommunala och fristående förskolor och skolor så att barn tillsammans med föräldrar kan välja det som passar dem. En skola ska inte vara konfessionell, däremot kan skolan drivas av en konfessionell huvudansvarig.

De kommunala gymnasierna ska erbjuda bra och konkurrenskraftiga utbildningar. Grundprincipen ska vara att antalet utbildningsplatser anpassas efter elevernas första handsval. Mindre gymnasieenheter ger bättre förutsättningar för att möta både elevernas och samhällets behov av utbildning.

Vuxenutbildningen och SFI är oerhört viktiga verksamheter där kvaliteten ska höjas. Alla elever ska ha möjlighet att läsa till och med nivån för nationella provet med försörjning. Undervisningsmiljöer och arbetssätt ska utvecklas som i högre grad möter individuella behov. Livschanser innebär bland annat att det aldrig ska vara för sent att

utbilda eller vidareutbilda sig. Här ska KomVux finnas som en möjlighet till en andra chans.

Språk som idag lärs ut som modersmål, till exempel arabiska, turkiska och de kurdiska språken, ska erbjudas alla elever, inte bara de som har en specifik bakgrund. Det skulle innebära att kommunikation och förståelse ökar samtidigt som språkens och modersmålsundervisningens status höjs.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Förslaget till ny skolplan för Stockholm – ”Skola i världsklass” – godkänns enligt *bilaga 2*.

Stockholm den 28 maj 2008

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Lotta Edholm

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Malte Sigemalm, Abdo Goriya* och *Kersti Py Börjeson* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Utbildningsnämnden har på kommunfullmäktiges uppdrag utarbetat ett förslag till ny skolplan för Stockholms stad. Nämnden har valt att utforma skolplanen utifrån de inriktningsmål och mål för verksamheten som beslutades i budget för 2008 och inriktning 2009 och 2010 samt Vision 2030. Skolverkets inspektion tillsammans med dokumenten ovan utgör underlaget till den reviderade skolplanen. Huvudfokus i budgeten för skolverksamheten är valfrihet och kvalitet samt att Stockholms skolor ska ge alla elever ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö. Vision 2030 stärker inriktningen i budget.

Förslaget till skolplan innehåller ingen ny inriktning för skolornas verksamhet utan utgår från de mål och den inriktning för verksamheten som beslutats tidigare. Skolplanen fokuserar på tre huvudområden som alla bidrar till en skola i världsklass. För att ha en skola i världsklass krävs ett ökat *kunskapsfokus*. Det är grundskolans viktigaste uppgift att ge varje elev grundläggande kunskaper för elevens fortsatta studier och arbetsliv. Vidare ska Stockholms skolor präglas av *trygghet, hänsyn och respekt*. Stadens riktlinjer för trygghet och studiero i skolan ska, liksom skolans likabehandlingsplan, vara ett levande dokument. I en målstyrd verksamhet är det de professionella, skollära och pedagogerna som ska avgöra hur målen ska nås. Stadens viktigaste uppgift är att skapa nödvändiga förutsättningar för skolorna och utvärdera resultaten. Det förutsätter tydliga krav och mål, vilket innebär att planen innehåller krav på *tydlig styrning och ledning*.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 mars 2008 att godkänna förslaget om Skolplan för Stockholm samt överlämna förslaget till kommunstyrelsen för beredning till kommunfullmäktige.

Reservation anfördes av Roger Mogert (s) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lotta Edholm (fp), Cecilia Brinck (m), Erik Slottnér (kd) och Helen Törnqvist (c), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Roger Mogert (s) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 25 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunen är skyldig att upprätta en skolplan som skall antas av kommunfullmäktige. Syftet med en skolplan är att den dels ska fungera som planeringsunderlag för verksamheten i skolorna, dels ge kommunens innevånare insyn i vad som gäller för kommunens skolverksamhet. Skolplanen ska innehålla de mer övergripande överväganden hur kommunen ser på sin skolverksamhet på sikt. Det kan handla om hur den bör utvecklas och vilken inriktning kommunen vill ge olika delar av sitt skolväsende, inom de ramar som de nationella målen ställer upp. Särskilt ska anges de åtgärder som kommunen avser vidta för att uppnå de nationella målen för skolan.

Utgångspunkt har varit kommunfullmäktiges budget 2007 och 2008 med inriktning för kommande år samt de nationella mål som styr skolan. Tanken har varit att inte skapa nya mål för skolorna utan att det ska finnas koppling till kommunfullmäktiges mål och indikatorer för mandatperioden.

Utbildningsnämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för beredning till kommunfullmäktige.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, socialtjänstnämnden samt till stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm, Älvsjö och Östermalm.

Ärendet har också remitterats till Barnverket Stockholm, Föräldraalliansen i Stockholms stad (FISS), Kommunal Stockholm, Lärarförbundet Stockholm, Lärarnas Riksförbund Stockholm, Skolledarförbundet Stockholm, Sveriges elevråd (SVEA) Stockholm och Sveriges elevråds centralorganisation (SECO) Stockholm. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skolledarförbundet Stockholm, SVEA och SECO har avstått från att svara på remissen.

Innehållsförteckning

Sid

Stadsledningskontoret	
Kulturnämnden	
Socialtjänstnämnden	
Bromma stadsdelsnämnd	
Farsta stadsdelsnämnd	
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	

Kungsholmens stadsdelsnämnd
Norrmalms stadsdelsnämnd
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
Skärholmens stadsdelsnämnd
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd
Södermalms stadsdelsnämnd
Älvsjö stadsdelsnämnd
Östermalms stadsdelsnämnd
Barnverket Stockholm
Föräldraalliansen i Stockholms Stad
Kommunal Stockholm
Läraryrket Stockholm
Lärarnas Riksförbund Stockholm

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 maj 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Den nya skolplanen tar ställning för kunskap och arbetsro i skolan men också för en tydligare styrning och ledning av skolorna. Stadsledningskontoret kan konstatera att skolplanen inte innehåller några verksamhetsförslag utöver de som redan är beslutade i budget för 2008 och inriktning för 2009 och 2010 samt i Vision 2030. Förslagen är därmed inte kostnadsdrivande utan redan budgeterade. Stadsledningskontoret vill dock framhålla att staden måste definiera ambitionsnivån för vuxenutbildningen för att rätt resursnivå ska kunna planeras. För att systemet ska fungera och inte vara kostnadsdrivande måste ambitionsnivån definieras och fastställas. Det finns annars risk för att kostnaderna vid en kommande lågkonjunktur kan rusa iväg okontrollerat. En sådan definition skulle också öka tydligheten hos medborgarna om vem som har rätt att studera. En definition skulle med fördel kunna göras i skolplanen.

Skolplanen lyfter fram lärarna som elevernas viktigaste resurs. Ur detta perspektiv vill stadsledningskontoret framhålla vikten av att lärarresurserna används effektivt. Tid med elev lyfts fram som en av de viktigaste faktorer när det gäller studieresultaten i skolan. Således bör kringverksamheterna för lärarna minska istället för att öka. Vidare saknas en strategi i planen för hur skolorna ska samverka med förskolorna för att få en så bra övergång som möjligt för de nya eleverna. En sådan strategi för samverkan bör lyftas fram.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Roger Mogert (s), Kerstin Wickman (mp), Ann-Mari Engel (v), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen anser att genom en strukturerad samverkan mellan skolan och kulturen finns en unik möjlighet för Stockholms stad att säkra barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Regeringens nya satsning Skapande skola lyfter fram barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Målsättningen bör vara att kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt ska integreras i skolans arbete, vilket också bidrar till att kunskapsmålen i högre grad nås.

Läroplanens mål som omfattar barns och ungas rätt till konst och kultur förstärks av den nationella kulturpolitiken som ställer krav på prioritering av barn och unga och sätter mål för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande. Främja möten mellan olika kulturer och ge möjlighet att bruka kulturarvet ingår också i de nationella målen. Tillsammans med barnets rättigheter enligt FNs barnkonvention anser kulturförvaltningen att det finns en god grund för att tydliga och uppföljningsbara mål för kulturen i skolan ska formuleras i stadens skolplan.

Förslaget till skolplan berör kulturens roll i skolan och relationen till det professionella kulturlivet under rubriken Kunskap i fokus. Förslaget berör samverkan med biblioteken, det professionella kulturlivet och Kulturskolan. Stadens övriga kulturinstitutioner som t ex stadsmuseet och andra museer nämns inte vilket kulturförvaltningen anser vara en brist då dessa verksamheter har omfattande kulturpedagogisk kunskap och kompetens att vara en resurs för skolan kring bland annat frågor om kulturarv, kulturmiljö och språkutveckling.

I den gemensamma ambitionen att stärka och förbättra förutsättningarna för en positiv utveckling av barns och ungdomars språkutveckling, är det avgörande att intentionerna i Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek blir synliga som bärande delar både i skolans och i Stockholms stadsbiblioteks styrdokument och i praktisk verksamhet.

Enligt kulturförvaltningens erfarenheter är det av stor betydelse hur skolans kulturuppdrag uppmärksammas och formuleras i styrdokumentet. Det pekar på kulturens status när skolan ska prioritera och det påverkar estetikens plats i skolan och intresset för konst och kultur hos lärare och elever.

När skolorna övergick till central förvaltning och utbildningsnämndens ansvar, försvann de naturliga förutsättningarna för samverkan med andra myndigheter inom stadsdelar-nas ansvarsområde, som t ex socialtjänsten och fritidsverksamheten. Detta ställer ökade krav på inblandade parter för att upprätthålla ett nära samarbete i syfte att bättre uppmärksamma barns och ungdomars behov. Det är vår mening att dessa strävanden och nämnda samverkan kraftigare bör understrykas i det viktiga dokument som Stockholms skolplan utgör.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 maj 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (v), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Abdo Goriya m.fl. (s), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Gertrud Brorsson (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ulf Kristersson m.fl. (m), ledamoten Lena Kling (fp) och ledamoten Dikran Dison (kd). Samtliga partiet anslöt sig till det särskilda uttalandet, *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Jonas Naddebo (c), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att målen för vilka kunskaper eleverna ska uppnå är för otydliga och för lågt satta. Målet borde vara att alla som går ut grundskolan och gymnasiet ska ha fullständiga betyg, dvs. vara godkända i alla kurser. Forskningen visar att ett gott skolklimat har avgörande betydelse för inläringen och för elevernas hälsa. För att lärande ska komma till stånd behöver elever och lärare ha goda relationer. Lärande är en social process och ett bra socialt samspel ger därför en bättre lärandemiljö och en bättre arbetsmiljö för såväl elever som lärare.

Ett gott skolklimat har också en förebyggande effekt på flera problem såsom psykisk ohälsa, kriminalitet, missbruk och mobbning genom att eleverna trivs. Ett gott skolklimat förutsätter också att föräldrarna känner tillit till skolan. Förvaltningen anser att vikten av att skapa ett gott skolklimat och att utveckla goda relationer mellan skolan och elevernas föräldrar bör lyftas fram mer i planen.

Förvaltningen anser även att skolans samspel och samarbete med det omgivande samhället betonas för lite i förslaget till skolplan. Förvaltningen anser att planen bör ange att det är såväl lärandemiljön som den förda pedagogiken som skapar förutsättningar för att eleverna ska nå kunskapsmålen.

Förslaget till skolplan fokuserar enligt förvaltningens mening i alltför hög utsträckning på att det är eleven som har problem och måste ges stöd. För att kunna utveckla en skola för alla behövs en ständigt levande pedagogisk diskussion på skolorna som måste ges tid och utrymme. Rektorerne måste få stärkta möjligheter att vara pedagogiska ledare av verksamheterna.

Avsnittet i planen om skolans hälsofrämjande arbete bör enligt förvaltningens mening utvecklas. En nära samverkan med socialtjänsten, elevvården och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt elevens föräldrar, är inget hälsofrämjande arbete, utan är mer en beskrivning av vad som bör ske när ett problem har uppstått. Skolan måste ha tillgång till elevhälsa med skolsköterska, skolläkare samt kurator och psykolog.

Det är däremot självfallet angeläget att skolan samverkar med omvärlden, inte minst med socialtjänsten, om inte detta anges i skolplanen finns det risk för att skolan inte tar initiativ i tid när det behövs samverkan om en enskild elev. Det är också viktigt att skolan och socialtjänsten har en nära samverkan om drog- och brottsprevention på såväl lokal som övergripande nivå. Det är extra viktigt att detta tydliggörs eftersom skolan har omorganiserats.

Förskolan är en skolform och även om den ska ha en egen plan är det angeläget att övergången från förskola till skola tas upp i skolplanen. Det är viktigt att de olika verksamhetsformerna har en gemensam grundsyn och en pedagogik som tydligt länkar i varandra. Detta är särskilt viktigt att beakta i den rådande organiseringen av Stockholms skolor då ansvaret för förskolan ligger på stadsdelsförvaltningarna och grundskola/gymnasium på utbildningsförvaltningen.

I förslaget till skolplan anges att förskoleklassens uppgift är att förbereda eleverna inför skolåren. En annan uppgift för förskoleklassen kan vara att introducera förskolepedagogik i grundskolemiljö. På så sätt kan man bredda kompetensen inom grundskolan med den mer färgrika och utvecklingsorienterade uppsättning av pedagogiska möjligheter som är vanlig på förskolan.

Det är viktigt att skolplanen tydliggör att styrning och ledning avseende krav och mål även innefattar fristående skolor. Idag är detta inte tydligt. Fristående skolor kan välja bort att t.ex. delta i Stockholmsenkäten, ta emot besök av stadens skolinspektörer etc.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att godkänna förvaltningens remissvar och överlämnar det till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Reservation anfördes av ledamot Karin Hanqvist m fl (s), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Skolplanen nämner förskoleklassens uppgift att underlätta övergången mellan förskola och grundskola. Det är förvaltningens åsikt att även en fortsatt utvecklad samverkan mellan de två skolformerna är av största vikt för att skapa en bro mellan förskola och grundskola som en del i det livslånga lärandet. Enligt stadens budget för 2008 är detta ett prioriterat område, men bör kanske hellre ingå som en del i stadens skolplan. När skolorna övergick till central förvaltning och utbildningsnämndens ansvar, försvann de naturliga förutsättningarna för samverkan med andra myndigheter inom stadsdelarnas ansvarsområde, som t ex socialtjänsten och fritidsverksamheten. Detta ställer ökade krav på inblandade parter för att upprätthålla ett nära samarbete i syfte att bättre uppmärksamma barns och ungdomars behov. Det är vår mening att dessa strävanden och nämnda samverkan kraftigare bör understrykas i det viktiga dokument som Stockholms skolplan utgör.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Malin Larsson (v), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Ur ett medborgarperspektiv är det positivt att det förebyggande arbetet prioriterats och bland annat ska ske mellan skola och socialtjänst. Några områden som dock ej berörs är samarbetet och övergången mellan förskola och skola samt skolornas deltagande i de brottsförebyggande råden, BRÅ. Ur stadsdelsförvaltningens perspektiv bör även detta lyftas fram som ett tydligt uppdrag till rektorena.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2008 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes vice ordförande Jan Wallman m.fl. (s) och ledamoten Carita Stenbacka Tenezakis (v), *bilaga 1*.

Ledamoten Ylva Wahlström (mp) anmälde att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Den nya skolplanen berör frågor under läroplanens målområden, men målen kan vara något tydligare beskrivna liksom vad man ämnar följa upp. Erfarenhet från skolornas kvalitetsredovisningar visar att skolornas egna mål utifrån styrdokument ofta är vida och oprecisa. Det blir därför också mycket svårt att utläsa resultat av arbetet vid uppföljningar. Ett stöd i skolornas arbete skulle därför kunna vara att den politiska viljeinriktningen blev tydligare, t.ex. genom att särskilt lyfta några mål som ska följas upp.

Ur ett stadsdels- och förskoleperspektiv kan man önska något mål och förtydligande kring samverkan förskola - förskoleklass och skola. Det känns särskilt angeläget då de nya organisationerna efter skolans övergång från stadsdelsförvaltningarna till utbildningsförvaltningen ännu inte funnit sina former för sitt samarbete. Direktiv finns idag från staden centralt om samverkan mellan skolorna och utbildningsförvaltningen. Förvaltningen anser även att det vore värdefullt med direktiv kring samverkan mellan skola och socialtjänst, för att ge respektive förvaltning ett tydligt uppdrag kring samverkan.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2008 överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordförande Berit Kruse m.fl. (s), ledamot Leif Larsson (v) och ledamot Tomas Melin (mp), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget till Skolplan använder olika begrepp för att kategorisera barn/elever. De begrepp som nämns är följande "*elever med svårigheter*", "*elever med bristfälliga kunskapsgrunder*", "*barn med utvecklingsstörning*", "*elever med funktionsnedsättning*". Av förslaget framgår det inte om det är dessa fyra grupper som omfattas av begreppet "*barn i behov av särskilt stöd*". Utifrån detta blir begreppet oklart och skulle behöva förtydligas. Gruppen barn med annan etnisk bakgrund nämns inte här utan endast i avsnittet om modersmålsundervisning (sid 2 sjunde stycket) Det är därför otydligt hur man tänker kring dessa barn. En möjlighet är att de ingår i samtliga kategorier samtidigt som de utgör en egen kategori.

Skolorna bör arbeta med kompetensutveckling och nya karriärvägar samt det pedagogiska utvecklingsarbetet för lärare.

En Skola i världsklass med siktet på Vision 2030 måste ha ett kunskapsbegrepp som utgår från modern forskning kring kunskap och kunskapsprocessen. Att ta ett helhetsgrepp över skola och fritidshem så att hela barnens tid i skolan tolkas utifrån kunskapsuppdraget skulle vara i linje med detta.

För att utnyttja den potential som finns i förskolan 1-5 år behöver former för samverkan utvecklas mellan förskola, 1-5 år - förskoleklass - skolbarnsomsorg - grundskolan. För att stödja denna process borde det finns ett avsnitt om detta i Skolplanen.

Förvaltningen anser att det är bra att skolplanen lyfter fram värdet av att utveckla former för jämförelse mellan skolor och därmed uppmuntrar till resultatdialoger och pedagogiska utvecklingsdiskussioner.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 april 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande med nedanstående tillägg som svar på remissen från kommunstyrelsen:

Förslaget till ny skolplan utgör en god grund för arbetet med att skapa en skola i världsklass, där kunskap och arbetsro står i fokus. Med anledning av förvaltningens tjänsteutlåtande vill vi anföra följande.

Att elever och personal känner trygghet och arbetsro i skolan är en avgörande förutsättning för lärande. Ett omdöme om elevens sociala utveckling ger stöd åt lärare som försöker upprätthålla tryggheten i skolan.

Ett sådant omdöme skickar också en viktig signal till elever och föräldrar om hur en elev fungerar i samvaron med andra elever och personal. Vi ställer oss därför positiva till möjligheten att ge skriftliga omdömen om elevens sociala utveckling.

Rektors ledarskap är av avgörande betydelse för en hög kvalitet i skolan och elevernas förutsättningar att nå kunskapsmålen. För att kunna utöva det pedagogiska ledarskap som förväntas av stadens rektorer, måste arbetsbördan vara rimlig och närheten till verksamheten stor. Vi stöder utbildningsnämndens förslag att i skolplanen understryka betydelsen av att varje skola har en egen rektor.

För att underlätta övergången mellan grundskola och förskola, vill vi även understryka den av förvaltningen påtalade betydelsen av ett nära samband mellan förskola och grundskola för att utveckla en samsyn och gemensam planering vad gäller barnens pedagogiska och sociala utveckling.

Reservation anfördes av Håkan Wahlén m.fl. (s), Reijo Kittilä (v) och Ingerd Akselsson Le Douaron (mp), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen saknar skrivningar om övergången från förskolan. En väl genomarbetad övergång med insatser från både förskola och skola bidrar till en bra start i skolan.

Förvaltningen anser att det är viktigt att brott alltid stävjas och vill poängtera att det också måste följas upp så att den som begått ett brott får en tydlig reaktion. En polisanmälan är i sig en reaktion men det finns en risk att en polisanmälan utan uppföljning kan få omvänd betydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen om betydelsen av tydlig och närvarande skolledning men ställer sig ändå frågande till att varje skola ska egen rektor. Det finns idag ett antal mycket små skolor som fungerar utmärkt och som samtidigt ingår i en större enhet med en gemensam rektor.

Förvaltningen tycker att det är bra att läraren diskuterar elevens sociala situation tillsammans med elev och förälder men anser att det inte ska ske i form av skriftliga omdömen vilket behöver förtydligas. Skriftliga omdömen är offentliga handlingar och kan därmed få negativa konsekvenser för den enskilda eleven.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten Hans Enroth (v) och ledamoten Yildis Kafkas (mp), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Cecilia Örnfelt (c), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Det bör framgå tydligare i skolplanen att skolan har ett uppdrag att samverka med exempelvis fältverksamheten kring det alkohol- och drogförebyggande arbetet samt med socialtjänst och omgivande samhälle kring barn i behov av särskilt stöd eller barn

som får illa. Likaså bör samverkan kring tidiga insatser lyftas fram ytterligare, t.ex. i form av "Komet" som är ett utbildningsprogram för föräldrar. Det finns även "Skolkomet" för lärare.

I avsnittet "Värderingar, trygghet och elevhälsa" bör skolornas ansvar för det alkohol- och drogförebyggande arbetet beskrivas, bl.a. med utgångspunkt från resultat i den s.k. Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år.

I såväl stadens som Skolverkets inspektioner har konstaterats att övergången mellan förskola och grundskola liksom mellan grundskola och gymnasieskola är ett utvecklingsområde. Förvaltningen anser att utvecklingsområdet bör lyftas fram tydligare i skolplanen. Det är exempelvis viktigt att säkerställa att dokumentation kring barn/elever i behov av särskilt stöd följer med vid övergångar. Det är också angeläget med forum för pedagogiska diskussioner kring barns/elevs lärande.

Förvaltningen anser slutligen att skolplanen och kommande förskoleplan tydligt bör länkas samman kring synen på lärande, trygghet och trivsel.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2008 att förvaltningens utlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Abebe Hailu m.fl. (s), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamot Jakob Dencker m.fl. (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Gunilla Buhr m.fl. (v). Ledamot Jakob Dencker m.fl. (mp) anslöt sig till detta uttalande, *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

I ett sammanhållet utbildningssystem borde alla skolformer ingå. De första stegen i utbildningstrappan tar barnen i förskolan. Skolplanen bör därför omfatta även förskolan.

Ur integrationssynvinkel har det svenska språket en viktig funktion. För nyanlända barn och ungdomar behöver språket stärkas och ges tillräckliga resurser i form av modersmålsundervisning. Förvaltningen anser att vikten av modersmålsundervisning, stöd för läxläsning samt behovet av elevvårdsteam tydligare bör lyftas fram i skolplanen.

Det är bra att kulturlivet och skolan har ett samarbete. Skolplanen borde innehålla ett mål för hur många kulturmöten med professionella kulturverksamheter som eleverna ska få ta del av per skolår. Förvaltningen föreslår minst ett sådant per år.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att förvaltningens utlåtande utgör svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen synpunkter är att det i skolplanen bör nämnas något om förskolans betydelse för att lägga grunden för elevens lärande.

Förvaltningen ser att det saknas beskrivning om samarbete och samverkan med förskolan och socialtjänst. Kontinuiteten blir inte tydlig när det gäller övergången mellan förskola och förskoleklass för alla barn men också utifrån barn med behov av extra stöd.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att bifalla förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anföra:

I och med att valfriheten möjliggjort för föräldrar att välja mellan olika förskolor och skolor, både i privat och kommunal regi, har också antalet barn som byter mellan olika skolor ökat. Det ställer ökade krav på överlämning av information mellan skolorna, så att elevens behov tillgodoses, oavsett var han eller hon fortsätter sin skolgång efter ett byte. Det behöver tydliggöras hur denna informationsöverföring ska ske på ett tydligt och likvärdigt sätt, både vid studieövergångar och vid skolbyte.

Föräldrarna har en viktig roll för sina barns skolgång. Vi anser därför att föräldraperspektivet behöver lyftas fram mer i skolplanen. Det handlar bland annat om att betona vikten av samverkan med föräldrarna när en elev behöver särskilt stöd, liksom när en elev inte uppträder på ett acceptabelt sätt gentemot andra elever och personal.

Modersmålsundervisningens betydelse bör också ges mer utrymme. Framför allt är det viktigt att lyfta fram modersmålsundervisningens koppling till den ordinarie undervisningen, så att den inte blir en särskild undervisning vid sidan om den övriga skolverksamheten.

Reservation anfördes av vice ordföranden Margareta Johansson m.fl. (v), ledamoten Liliane Svensson m.fl. (s), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Rebwar Hassan (mp), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det saknas text om samverkan mellan förskola och skola. I nedanstående utdrag ur olika dokument, står mycket om att samverkan ska ske. I läroplanen för förskolan (Lpfö 98) står "Förskolan skall sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskoleklass, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Samarbete skall utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

Arbetslaget skall utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i förskoleklass, skola och fritidshem och samverka med dem samt tillsammans med personal i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet uppmärksamma varje barns behov av stöd och stimulans."

Ur "Överföring av grundskolan, särskolan och skolbarnsomsorgen till utbildningsförvaltningen " 4.2 Samverkan med förskolan står "Samverkan mellan förskola och skola handlar om samverkan kring barnens övergång från förskola till skolan, verksamhetsmässig och pedagogisk samverkan, lokalmässig planering och samverkan för flexibelt lokalutnyttjande. Rektor ansvarar för att samverkan mellan förskola och skola fungerar och utvecklas".

Även i nämndmålen för Skärholmens verksamhetsplan för 2008, står "För att säkerställa fortsatt samarbete med skolorna har stadsdelsnämnden i samråd med Utbildningsförvaltningen beslutat om en modell för samverkan."

Stadsdelens förskolor har redan nu ett bra samarbete med skolan, men detta kan vidareutvecklas. "Röda Tråden i Skärholmen" är ett nätverk för förskola och skola med en gemensam handlingsplan för övergången från förskola till skola. Denna samverkan är viktig för att bidra till att alla barn ska få samma förutsättningar och en god grund för fortsatt skolgång.

I förslag till skolplan i denna remiss står "Förskoleklassens uppgift är bl.a. att förbereda eleverna inför de första åren i grundskolan. Förskoleklassen ska vara en bro som underlättar övergången mellan förskola och grundskola." Vi anser att samverkan mellan förskola och skola bör förtydligas i skolplanen. Det är även viktigt med samverkan mellan förskola och skola, när det gäller modersmålsarbetet för att öka förutsättningarna för elevernas utveckling och lärande. I förslag till skolplan i denna remiss står "Elever med svårigheter ska garanteras extra stöd och hjälp. Insatserna ska sättas in så tidigt som möjligt." Då rektorn har det yttersta mandatet att fatta beslut om vilka insatser/stöd eleven har rätt till eller kommer att få i sin skola, finns risk för skillnader i bedömning och utförande. För de barn som är i behov av särskilt stöd och deras föräldrar, är det extra viktigt att ha en bra samverkan mellan förskola och skola, vid övergången. Även denna samverkan bör omnämnas i skolplanen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Abdo Goriya m.fl. (s), Awad Hersi (mp) samt Jonas Ljungstedt (v), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kravet på samverkan mellan förskola och grundskola bör förtydligas. Återkommande och tidiga kunskapsuppföljningar tror vi ger skolan en nödvändig hjälp när det gäller huvuduppdraget - att alla elever ska uppnå kunskapsmålen. Det finns goda exempel på att när fler och tidigare kunskapskontroller sätts in blir det ett högre mått av kunskapsfokus och därmed ett högre mått av måluppfyllelse.

Vi vill dock peka på behovet av bättre redskap och rutiner för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling också i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

Vi stödjer tankarna om att elevernas språkutveckling både när det gäller det svenska språket likaväl som modersmålet ska prioriteras. Det är ett område som prioriteras redan i förskolan. Barnen förbereds redan i förskolan för den skriftspråkiga världen och boken är en viktig del också i förskolans arbete.

För de elever som ska utveckla det svenska språket som ett andraspråk krävs en särskild lärarkompetens som är lika viktig att framhålla som behovet av utbildade speciallärare för de elever som har svårigheter och behov av särskilda stödinsatser.

Vi stödjer också förslaget på att undervisningen i matematik och naturvetenskap ska vara av hög kvalitet och att särskilda satsningar på matematik ska göras i stadens skolor. Vi saknar beskrivningen av att alla stadens grundskolor har tillgång till det nationella skolutvecklingsprogrammet NTA (Natur och Teknik till alla) Skolutvecklingsprogrammet är en särskild satsning, som ger läraren ett stöd för att nå en bättre måluppfyllelse i de naturvetenskapliga ämnena.

Beskrivningen av att elever med funktionsnedsättning har rätt till stöd och hjälp som är anpassade efter deras särskilda situation och ska möjliggöra en skolgång som är inordnad i den övriga skolverksamheten ser vi som mycket positivt. Här krävs ett bra samarbete med de berörda skolorna och stadsdelarnas verksamhet och ansvar för barn/ungdomar med funktionsnedsättning.

Vi delar helt uppfattningen att mobbning, våld och kränkningar aldrig kan och får accepteras i skolan. Ingen möda får därför sparas när det gäller att skapa en trygg arbetsmiljö för barn/elever och personal i både förskola och grundskola. Det finns därför all anledning att vi tar till oss kunskaper och erfarenheter från forskningsbaserade åtgärdsprogram. Viktigt är också att inrymma det drogförebyggande arbetet.

Det finns flera och starka skäl för skolan att reagera mot elevers skolkande och att arbeta för att förebygga ett sådant beteende. Skolk försvårar elevers möjlighet till goda skolprestationer och leder ofta in i en ond cirkel. Såväl forskning som erfarenhet visar att skolk är nära sammankopplat med en allmän normlöshet och i förlängningen också kriminalitet. Att föräldrar omedelbart ska underrättas om deras barn är frånvarande tycker vi är självklart liksom att skolan kommer överens med föräldrarna om kommunikationssättet.

I det hälsofrämjande arbetet som också handlar om det förebyggande arbetet inom områden som beskrivits i föregående stycken kan inte nog betonas betydelsen av en nära samverkan mellan föräldrar, skolans elevhälsoteam, socialtjänst och barnpsykiatri. Genom samverkan kan insatser sättas in i ett tidigt skede så att de blir mindre omfattande och kostsamma både ur samhällets och de enskilda elevernas perspektiv. Samverkan bidrar också till en helhetssyn i bedömning och insatser. Samverkan mel-

lan socialtjänst och skola har stått i fokus då verksamheterna lydde under samma nämnd, stadsdelsnämnden och resulterade i nya arbetsformer. Viktigt är att detta arbete inte avstannar och ett tydligare krav på respektive skola och socialtjänst att i samverkan upprätta en plan för det gemensamma arbetet, som årligen utvärderas vore önskvärt.

Vi ställer oss helt bakom innehållet i avsnittet om styrning och ledning och är särskilt positiva till att i kvalitetssystemet för de pedagogiska verksamheterna ingår också stadens förskoleverksamhet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2007 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande med nedanstående tillägg som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Vi menar att man i skolplanen bör byta ut ordet ”*tvåspråkighet*” till ”*flerspråkighet*”

Detta eftersom det på ett bättre sätt speglar verkligheten. Många barn är inte bara tvåspråkiga utan flerspråkiga.

Vi vill också ändra formuleringen ”*Elever med svårigheter*” till ”*Elever i behov av särskilt stöd*”.

Reservation anfördes av vice ordföranden vice ordförande Jan Forsell m.fl. (s) samt ledamöterna Birger Jeansson (mp) och Heinz Spira (v), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Pia Toremar (c), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förskolan är det första steget i den röda tråden i lärandet. Skolplanen tar inte upp samarbetet med förskolan och den viktiga övergången från förskola till förskoleklass och skolbarnsomsorg. Ansvar för att få en optimal övergång ligger på både förskoleverksamheten och skolverksamheten. Ett nära samarbete möjliggör dels att tidiga insatser sätts in i skolan för elever med behov av extra stöd och hjälp. Dels är ett nära samarbete en förutsättning för att det livslånga lärandet utvecklas åt samma håll inom kommunens skolverksamheter. Samarbetet bör skrivas in i skolplanen.

Förvaltningen anser att skolplanen ska följa läroplanens disposition. Det kan annars finnas en risk att skolplanen kan tolkas på ett sådant sätt att den ersätter de nationella måldokumenterna. Skolplanen ska vara ett komplement till de nationella måldokumenterna.

På flera ställen i förslaget till skolplan står det inbäddat i texten vad skolorna ska göra, till exempel "särskilda satsningar på matematik ska göras i stadens skolor", "sko-

lan och kulturskolan ska ha ett nära samarbete" med mera. Förvaltningen anser att skakraven bör framkomma tydligare och mer strukturerat.

I förslaget till skolplan står att uppföljning och utvärdering ska ske av de nationella läroplans- och kunskapsmålen samt kommunfullmäktiges mål. Enligt skollagen ska kommunen följa upp och utvärdera skolplanen, vilket inte står något om i förslaget till skolplan. Förvaltningen anser vidare att förslaget till skolplan är svår att följa upp och utvärdera, då den saknar uppföljningsbara mål.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2008 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Majvi Andersson m fl (s), ledamoten Maj-Len Eklund (v), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Kenneth Rönnquist (mp), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen menar att rubrikerna och strukturen i skolplanen bör vara detsamma som i läroplanen *{Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet-Lpo 94}*. Stadens ILS-arbete och skolornas arbete med framtagande av enhetsspecifika planeringsdokument och kvalitetsredovisningar skulle underlättas om strukturen i de statliga och kommunala styrdokumenterna överensstämmer.

Förvaltningen vill även understryka att det saknas en beskrivning av uppdraget att samverka kring barnens övergång mellan förskolan och skolan. Detta uppdrag bör återfinnas såväl i skolplanen som i den kommande förskoleplanen.

Vidare anser förvaltningen att skolplanen också bör omfatta skrivningar om samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar i det brotts- och drog förebyggande arbetet, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 april 2008 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s) och ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Marion Sundqvist (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inga ytterligare synpunkter på förslaget till skolplan, utöver de som redovisas i förslaget förutom att det hade varit önskvärt med en tydligare skrivning över hur arbetet med överföringen mellan förskolan och grundskolan ska ske då de flesta stadsdelar redan idag har dokument som reglerar detta.

Barnverket Stockholm

Barnverket Stockholms svar har i huvudsak följande lydelse.

Den föreslagna skolplanen är i befintligt skick huvudsakligen att betrakta som ett "visions- dokument" och inte en plan som tar upp vare sig hur kommunens skolväsende ska utvecklas eller vilka åtgärder som kommunen ämnar vidta för att uppnå de nationella målen för skolan.

I Skollagens text som helhet framgår att kommunen har det övergripande ansvaret för skolväsendet och uppnåendet av de nationella målen för skolan. Kommunen måste då med utvärderingsbar målbeskrivning ange hur detta uppnås. Annars kan inte dokumentet användas för utvärdering och som utgångspunkt för måluppfyllelse

Genomgående anser vi att skolplanen präglas av otydlighet. Det är allvarligt att ett dokument av detta slag inte visar större anknytning till de nationella styrdokumenterna gällande t.ex. kunskapssyn. Vad gäller elever med behov av extra stöd och hjälp, menar vi att förslagens skrivningar innehållsligt är lovvärda, men svåra, för att inte säga omöjliga att förverkliga för de enskilda skolorna. Större preciseringar kring förverkligandet och realistiska resursmässiga förutsättningar behövs. En extrem form av detta system utgör de s.k. externa placeringarna. Dessa belastar idag den skola i vars upptagningsområde den behövande eleven är bosatt.

I förslaget beskrivs att "skolbarnomsorgens huvuduppgift är att ge god omsorg om yngre grundskoleelever vid sidan av skolundervisningen. I skrivningen måste tydligt framgå sådana kvalitetsmått och normerande mål som möjliggör pedagogiskt arbete i enlighet med styrdokumentet.

Modersmålsundervisning och utökad sådan för nyinflyttade i alla teoretiska ämnen bör garanteras för ökad måluppfyllelse. Ett hållbart system för tillhandahållande av denna extra förstärkning behöver utformas och beskrivas normerande i skolplanen.

Arbetsmiljön är viktig, både den fysiska och den psykosociala. För detta krävs preciserade och mätbara skrivningar gällande lägsta godtagbara nivå.

Enligt de nationella kursplanerna ska olika arbetsformer förekomma i alla ämnen. Skapande moment ska ingå även i teoretiska ämnen, då samspel mellan människans hjärnhalvor är gynnsamt för resultat och helhet. Kroppslig medvetenhet och rörelse bör stimuleras och förutsättningar för detta måste likaså formuleras och preciseras i mätbara skrivningar.

Föräldraalliansen i Stockholms stad

Föräldraalliansen i Stockholms stads svar har i huvudsak följande lydelse.

Skollagens portalparagraf anger att utbildningen skall ge eleverna kunskaper och färdigheter samt, i samarbete med hemmen, främja deras harmoniska utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. Förslaget till skolplan gör andra prioriteringar än skollagen vilket vi menar är olyckligt. Vidare vill vi påpeka vikten av ett samarbete mellan föräldrar och skola i syfte att fostra och främja barns och ungas utveckling. Vi vill särskilt peka på vikten av att föräldrasamverkan och föräldrasamarbete bör ske såväl på individuell, skol- som kommunnivå.

Vi skulle önska att de olika politiska nivåernas ansvar klargörs och att den kommunala nivåns uppdrag att fördela resurser och skapa förutsättningar i övrigt för skolorna klargörs.

Vi stöder förslaget att de elever som har svårt att nå målen ska uppmärksammas tidigt men önskar att de skall garanteras, inte bara erbjudas, det stöd som behövs. Vi önskar att skolplanen ger tydligare vägledning kring behov av skolbibliotek. Vi vill särskilt peka på vikten av skolbarnsomsorg av god kvalitet. Det gäller inte minst barnen 10-12 år som erbjuds mellanstadieverksamhet i form av fritidsklubb. Skolplanen bör även innehålla en strategi för hur samverkan kan ske med näringslivet i samband med lärlingsutbildningen.

Här vill vi återigen peka på vikten av samarbete mellan skolan och hemmen i syfte att fostra och främja barns och ungas utveckling. Hur och när skriftliga omdömen om elevens sociala utveckling ska erbjudas och utformas bör särskilt framgå. Vi önskar också att det skall framgå vilken sekretess som råder kring sådana omdömen. Föräldraalliansen Sverige har i sitt remissvar på regeringens promemoria med förslag till förordningsförändringar om en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen (U2008/204/S) föreslagit att dokumentationen kring utvecklingssamtalet skall ägas av elev/förälder och därmed inte utgöra en offentlig handling. Det är viktigt att skolk omedelbart rapporteras till föräldrarna. Det är väsentligare än att det redovisas i samband med slutbetyget. Det är också viktigt att klargöra hur ett dokument med elevens samlade frånvaro under en termin skall betraktas ur sekretessynpunkt.

Vi skulle önska att skolplanen gör skillnad på främjande och förebyggande uppdrag och att den förtydligar dessa båda uppdrag och vilka som ansvarar för vad. En god fysisk och psykisk hälsa är central för elevernas förmåga att tillgodogöra sig kunskap.

De två första styckena bör förstärkas och tydliggöra vem som ansvarar för vad, skillnader mellan nationella mål och kommunala, skillnader mellan individuella mål och mål på skolnivå, vilka dokument som reglerar vad etc.

Vi uppskattar att skolplanen fastslår att varje skola skall ha en egen rektor och att särskilda satsningar skall göras för att stärka rektorerna i deras arbete.

Vi stöder att nationella prov skall vara obligatoriska i årskurs 5. Det är önskvärt att också föräldrar har tillgång till god information vid val av utbildning och skola. Studie- och yrkesvägledning behöver stärkas för att eleven och föräldrarna skall kunna orientera sig bland alla alternativ.

Kvalitetsredovisningar bör vara likvärdiga både för kommunala och fristående skolor. De nyckeltal som används bör vara samma inom staden som de som Skolverket använder. Vi önskar att skolplanen innehöll en strategi för hur betygen i staden, oavsett skolform skall vara rättvisa och rättvisande.

Kommunal Stockholm

Kommunal Stockholms svar har i huvudsak följande lydelse.

I inledningen borde det tydligare framgå politikernas ansvar att frigöra resurser i tillräcklig omfattning för att skolan ska kunna uppnå den kvalitet/måluppfyllelse som beskrivs i skolplanen. Beskrivningen av skolans verksamhet är nästan helt inriktad på undervisande personal och saknar till stora delar beskrivning av det arbete som utförs av andra grupper.

Framför allt fritidshemmen utgör en stor del av elevernas skoldag och deras betydelse för en fungerande skola borde uppmärksammas i en skolplan

Läraryrket Stockholm

Läraryrket Stockholms svar har i huvudsak följande lydelse.

Undervisningen i matematik och naturvetenskap måste vara av hög kvalitet för att höja kunskapsnivån och elevernas intresse för dessa ämnen, samt ge förutsättningar för fortsatta studier. Särskilda satsningar på matematik ska göras i stadens skolor, på såväl grundskole- som gymnasienivå.

Den moderna informationsteknologin har på många sätt skapat nya förutsättningar för lärande och kommunikation. IT är en viktig drivkraft i förändringen och utvecklingen av framtidens skola. IT skapar också stora möjligheter till ökad kommunikation mellan lärare, elever och föräldrar. Stockholms skolor ska ha ett väl utvecklat IT-stöd för såväl undervisning som administration. Skolan har ett viktigt uppdrag att lära eleverna att använda IT som en resurs. Det är också angeläget att uppmärksamma de risker IT-användningen kan medföra avseende exempelvis fusk och bristande källkritik.

Om personal i skolan är upphandlad, t ex städ, skolmåltid, vaktmästare är inte rektor arbetsgivaren. Då har inte rektor en arbetsledande roll för dem och kan därmed inte besluta över deras värdegrund och hur de ska bete sig på sin arbetsplats.

Lärarnas riksförbund Stockholm

Lärarnas riksförbund Stockholms svar har i huvudsak följande lydelse.

Lärarnas Riksförbund i Stockholms stad tycker att förslaget till skolplan är bra. Vi uppskattar den syn på bildning och kunskap som präglar förslaget. Det är också bra att det betonas att staden ska tillsvidareanställa endast behöriga lärare. Vi skulle dock önska att skolplanen slog fast att lärarna ska undervisa i de ämnen och de åldrar de är utbildade för. Det är nämligen ett problem att skolledare prioriterar att eleverna ska möta så få lärare som möjligt och att all undervisning ska skötas inom ett arbetslag, framför att eleverna ska undervisas av lärare som är utbildade i ämnet och för rätt skolår. I många andra länder är det otänkbart att använda lärare för undervisning i ämnen och skolår de inte är utbildade för, t ex i Finland.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert (s) och Inger Stark (v) enligt följande.

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt ärende som kommer att spela stor roll för såväl elever, föräldrar som de som arbetar inom stadens olika utbildningsverksamheter. Utifrån detta bör skolplanen därför vara ett dokument som har en bred politisk förankring och inte riskera att bli omprövat inom för få år på grund av att staden byter politisk majoritet. Om arbetet med skolplanen ska tas på största allvar behöver de som ska arbeta med den veta att det är ett väl förankrat dokument som kommer att vara styrande över ett flertal år.

Alla skulle med andra ord tjäna på att skolplanen har genomgått en förhandlande och förankrande process innan den presenteras som det slutgiltiga förslaget. De politiska partierna borde vara öppna för att diskutera och prioritera vad de anser är viktigt, för att sedan komma till en lösning där alla kan känna sig nöjda och staden kan få en skolplan som håller över tid.

Särskilt uttalande gjordes av Lotta Edholm (fp), Cecilia Brinck (m), Erik Slottnér (kd) och Helen Törnqvist (c) enligt följande.

Förslaget till ny skolplan utgör en god grund för arbetet med att skapa en skola i världsklass, där kunskap och arbetsro står i fokus. Vi vill dock understryka att det remissförfarande som tar vid efter nämndens behandling av ärendet är av stor vikt. I den fortsatta behandlingen av skolplanen är det därför angeläget att beakta de synpunkter som kommer fram i samband med att ärendet remitteras.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av .vice ordförande Roger Mogert m.fl. (s), ledamöterna Ann Mari Engel (v) och Kerstin Wickman (mp) enligt följande.

- att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut
- samt att därutöver anför följande

Vi väljer att lämna synpunkter endast på de områden i skolplanen som berör Kulturnämndens områden

Förslaget till ny skolplan är väldigt svagt när det gäller kulturens roll i skolan.

Vi vet att skolornas kulturköp minskat drastiskt och barn och unga inte har tillgång till kultur i den utsträckning som de bör. Därför bör skolplanen på ett aktivt sätt ta ställning för att ett ökat samarbete mellan skola och kulturliv ska vara vägledande när det

gäller ett ökat arbete med kultur som ämnesövergripande och integrerat i den ordinarie utbildningsverksamheten.

Om kultur ska vara en del av den ordinarie verksamheten i skolan behövs tillräckliga resurser både hos skolorna men även för t ex kulturskolan. Den borgerliga majoriteten har omöjliggjort kulturskolans arbete i stadens skolor, med exempelvis baslagen, och i dagsläget blir kulturverksamheten något utöver den ordinarie verksamheten, där skolor blir tvungna att ta betalt för att möjliggöra kulturupplevelser för barnen. Det leder till att kulturen blir en segregering verksamhet, istället för en integrerande, och på sikt att kulturverksamheten kommer att minska ytterligare för stadens barn.

Socialtjänstnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Karin Rågsjö (v) till förmån för eget yrkande.

- att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut
- samt att därutöver anför följande

Vi anser att förvaltningen på ett utomordentligt förtjänstfullt sätt har satt fingret på de stora svagheterna i den föreslagna skolplanen. Det handlar om de otydliga och låga kunskapsmålen, de outvecklade skrivningarna om skolklimat, elevfrämjade arbete, drog- och brottsprevention, utveckling av tillitsfulla relationer med föräldrarna, aktivt samarbete med det omgivande samhället samt vikten av att klargöra att krav och mål även omfattar de fristående skolorna.

Förslaget till skolplan speglar tyvärr en övertro på att disciplinära åtgärder skulle skapa lugn och ro i skolan. Forskning har visat att ”nolltoleransen” är kontraproduktiv. Ett kränkt barn som inte blir lyssnat på slutar att älska sig själv och bekräftar sin syn på sig själv genom att gång på gång leva upp till omvärldens fördomar. Det kraftfullaste skyddet mot att utveckla missbruk och andra problem är att eleverna trivs i skolan, känner sig sedda och uppskattade av lärare och kamrater samt att föräldrarna har förtroende för skolan.

Vi reagerar också på den aningslösa tron på att rätten att välja skola och förekomsten av så kallade friskolor skulle öka valfriheten. Det är känt från forskningen att möjligheten att göra fria val hör nära samman med tillgången till kulturellt kapital. Oavsett hur god informationen är finns många andra begränsningar i människors liv som gör att det är barnen till fattiga och lågutbildade föräldrar som inte får lika god skolgång som barn i bättre bemedlade familjer.

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt ärende som kommer att spela stor roll för såväl elever, föräldrar som de som arbetar inom stadens olika utbildningsverksam-

heter. Utifrån detta bör skolplanen därför ha en bred politisk förankring och inte riskera att bli omprövat inom ett par år på grund av att staden byter politisk majoritet.

Om arbetet med skolplanen ska tas på allvar behöver de som ska arbeta i skolan veta att det är ett väl förankrat dokument som kommer att vara styrande över ett flertal år. Alla skulle tjäna på att skolplanen har genomgått en förhandlande och förankrande process innan den presenteras som det slutgiltiga förslaget. Arbetet med skolfrågorna i Haninge kommun är ett bra exempel på en bred uppslutning kring skolans utveckling, där man vill att skolorna får med sig alla sina elever redan från början.

Reservation anfördes av ledamöterna Abdo Goriya m.fl. (s) till förmån för eget beslut.

- att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut
- att därutöver anföras

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt och vägledande dokument och för att skolplanen ska kunna vara ett styrdokument för dem som arbetar inom stadens utbildningsverksamheter är det viktigt att den är hållbar över tid. Vi önskar därför att det tas initiativ till samtal och överenskommelse över partigränserna för att skolplanen ska vara ett väl förankrat, långsiktigt och stabilt dokument.

I förslaget till ny skolplan saknar vi flera delar som är viktiga för såväl lärare, som för elever och föräldrar. För att skolorna ska ha möjligheten att arbeta med barnens kunskapsutveckling måste det finnas en strategi hur detta ska gå till. Skolplanen ger inte uttryck för vikten av uppdraget för skolan att tillvarata barnens nyfikenhet och kreativitet på ett sätt så att de utvecklas i skolan. I detta arbete är personalens möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning viktigt, ett område som måste stärkas i förslaget till ny skolplan.

Det tidigare samarbetet mellan förskola och skola på lokal nivå har komplicerats av att grundskolan numera är centralt placerade under utbildningsnämnden. Därför bör arbetet med integrering och övergång mellan förskola och grundskola finnas med i den nya skolplanen. Även vikten av det lokala samarbetet mellan skolan och t.ex. socialtjänst, polis och fritidsverksamheter är något som bör slås fast i skolplanen. Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbning saknas tydlighet kring hur man på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor i Stockholms skolor. Även när det gäller samarbetet och dialogen med hemmen och elevernas inflytande i skolan saknas riktlinjer. Utöver detta motsätter vi oss att elevernas frånvaro ska redovisas i betygen. Giltiga skäl för frånvaro (såsom sjukdom, rehabiliteringsinsatser andra vård- och behandlingsinsatser, etc.) ska enligt vår mening inte på ett menligt sätt drabba barnet genom att synliggöras såsom en avvikelse från normen i betyget.

Vi vet att skolorna i Stockholm lider av stora problem på grund av de besparingar den borgerliga majoriteten har beslutat att genomföra. Därför måste stadens utbildningsverksamhet tillföras ökade resurser så att verksamheten har möjlighet att utvecklas i den riktning en skolplan slår fast.

Reservation anfördes av ledamoten Gertrud Brorsson (mp) till förmån för eget yrkande.

- att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut
- att därutöver anföra

Vi ser positivt på förslaget till en ny skolplan där man inser vikten av modersmålsundervisning och extra stöd för läxläsning.

Det är också bra att man lyfter fram behovet av elevvårdsteam tydligare i skolplanen och att skolorna tar sitt ansvar genom att samarbeta kring flyktingbarn.

Skolan har många viktiga uppgifter. En viktig uppgift är att skapa förutsättningar för elevernas individuella kunskapsutveckling och sociala utveckling. För att skapa dessa förutsättningar krävs att eleverna tränas i demokratiska arbetsformer dvs. att det finns ett utökat elevinflytande. Eleverna bör kunna få insyn i viktiga beslut från skolledaren vad gäller rekrytering och inköp av skolmaterial, Nya former för eleverna att delta i beslutsfattande kring skolan och undervisningen bör utvecklas (utöver elevråden), kanske för alla elever i en skola i form av stormöten, eller för representanter för flera skolor i form av någon sorts ”ungdomsparlament”. På detta kan skolan bidra till delaktighet och engagemang.

Det är viktigt att skolan lyfter fram den enskilda eleven med dess egna erfarenheter och visar på likheter och olikheter kring elevernas inlärningsförmåga. Skolan bör lägga större tyngd på emotionell intelligens som en grundläggande del av elevernas sociala utveckling. Som det ser ut nu finns det inte tillräckliga kunskaper om t.ex. konflikt-hantering. Inom emotionell intelligens ingår även självinsikt och empati. Dessa emotionella kunskaper bidrar bl.a. till skolans arbetsro och ger eleverna viktiga verktyg inför det sociala livet. Arbetet mot mobbning måste också prioriteras.

Det är av yttersta vikt att skolan ger eleverna goda kunskaper inför de dilemman som elever kommer att möta i framtiden. Vi står inför tider då miljöfrågorna, hushållning med knappa resurser och rättvis fördelning av resurserna på global nivå kommer bli allt viktigare. Om inte barn och ungdomar förbereds för att hantera detta känslomässigt och kunskapsmässigt i skolan, när ska de då lära sig ett hållbart förhållningssätt? Skolan bör alltså mycket medvetet arbeta dels med att förmedla faktakunskaper om miljö och globala frågor, dels med att stimulera eleverna att bättre hantera sina attityder vad gäller konsumtionsmönster, eget ansvar för miljöfrågorna och den globalt hållbara

utvecklingen o dyl. Med attitydfrågorna kan man arbeta t ex med värde ringsövningar. Eleverna bör ha goda kunskaper kring en rättvis hållbar utveckling som innebär att eleverna förstår hur våra naturliga, ekonomiska och sociala resurser kan fördelas långsiktigt och rättvist.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ulf Kristersson m.fl. (m), ledamoten Lena Kling (fp), ledamoten Dikran Dison (kd) enligt följande. Samtliga partier anslöt sig till det särskilda uttalandet.

Nämnden delar förvaltningens synpunkter men vill därutöver anföra.

Skolplanen pekar på vikten av hälsofrämjande arbete och i det sammanhanget så vill vi lyfta frågan om sex- och samlevnadsundervisningen som ofta får kritik från många olika håll. Exempel på kritik är att undervisningen har en biologisk slagsida eller förbigår frågor om genus, liksom om smitt- och graviditetsskydd och att homo- och bisexuella samt transpersoner, HBT-personer, inte känner sig inkluderade i undervisningen.

Bristen på sex- och samlevnadsundervisning får konsekvenser. De senaste åren har antalet sexuellt överförbara sjukdomar ökat i Sverige, i synnerhet förekomsten av klamydia. År 2005 smittades 33 000 personer med klamydia, de flesta i åldrarna 15 till 24 år, och 2007 med en ökning till 47 000 nya fall. Även andra sjukdomar som syfilis och gonorré har börjat spridas igen i Sverige. Den ökning som vi ser av spridning av könssjukdomar gör att vi vill att skolplanen lägger vikt vid en kvalitativ och modern sex- och samlevnads undervisning.

Vidare lyfter skolplanen fram vikten av goda relationer mellan elever, mellan elever och lärare och mellan skola och föräldrar. Det är angeläget att skolan är en trygg miljö där respekten för varje individs okränkbara värde respekteras. Skolan har en viktig roll i att förmedla värderingar och synsätt som bidrar till en trygg och trevlig skolmiljö.

När det gäller det hälsofrämjande arbetet är det viktigt att skolan arbetar kraftfullt med att få bukt med alkohol- och drogproblem. Samarbetet mellan skolan och socialtjänsten ska vara väl fungerande. Skolan ska vara en drogfri miljö som aktivt arbetar med att informera elever om drogers negativa konsekvenser.

Ersätтарыtrande gjordes av Jonas Naddebo (c) enligt följande

Jag ansluter mig till det särskilda uttalande som lämnades av samtliga partier.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamot Karin Hanqvist m fl (s) enligt följande.

Nämnden borde ha beslutat att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut och att därutöver anförda följande:

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt och vägledande dokument och för att Skolplanen ska kunna vara ett styrdokument till dem som arbetar inom stadens utbildningsverksamheter krävs att den är hållbar över tid. Vi önskar därför att det tas initiativ till samtal och överenskommelse över partigränserna för att skolplanen ska vara ett väl förankrat, långsiktigt och stabilt dokument.

I förslaget till ny skolplan saknar vi flera delar som är viktiga för såväl lärare, som för elever och föräldrar. För att skolorna ska ha möjligheten att arbeta med barnens kunskapsutveckling måste det finnas en strategi hur detta ska gå till. Skolplanen ger inte uttryck för vikten av uppdraget för skolan att tillvara barnens nyfikenhet och kreativitet på ett sätt så att de utvecklas i skolan. I detta arbete är personalens möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning viktigt, ett område som måste stärkas i förslaget till ny skolplan.

Det tidigare samarbetet mellan förskola och skola på lokal nivå har komplicerats av att grundskolan numera är centralt placerade under Utbildningsnämnden. Därför bör arbetet med integrering och övergång mellan förskola och grundskola finnas med i den nya skolplanen.

Även vikten av det lokala samarbetet mellan skolan och t ex socialtjänst, polis och fritidsverksamheter är något som bör slås fast i skolplanen.

Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbning saknas tydlighet kring hur man på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor i Stockholms skolor. Även när det gäller samarbetet och dialogen med hemmen och elevernas inflytande i skolan saknas riktlinjer. Utöver detta motsätter vi oss att elevernas frånvaro ska redovisas i betygen.

Vi vet att skolorna i Stockholm lider av stora problem på grund av de besparingar den borgerliga majoriteten har beslutat att genomföra.

Därför måste stadens utbildningsverksamhet tillföras ökade resurser så att verksamheten har möjlighet att utvecklas i den riktning en skolplan slår fast.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Malin Larsson (v) enligt följande.

Skolplanen är ett viktigt ärende för Stockholms skolor, såväl för elever som för föräldrar och de som arbetar inom stadens olika utbildningsverksamheter. Utifrån detta bör skolplanen vara väl genomarbetad och ha en bred politisk förankring, för att kunna vara styrande över ett flertal år.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Jan Wallman m.fl (s) och tjänstgörande ersättare Carita Stenbacka Tenezakis (v) enligt följande.

"att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt och vägledande dokument och för att Skolplanen ska kunna vara ett styrdokument till dem som arbetar inom stadens utbildningsverksamheter krävs att den är hållbar över tid. Vi önskar därför att det tas initiativ till samtal och överenskommelse över partigränserna för att skolplanen ska vara ett väl förankrat, långsiktigt och stabilt dokument.

I förslaget till ny skolplan saknar vi flera delar som är viktiga för såväl lärare, som för elever och föräldrar. För att skolorna ska ha möjligheten att arbeta med barnens kunskapsutveckling måste det finnas en strategi hur detta ska gå till. Skolplanen ger inte uttryck för vikten av uppdraget för skolan att tillvara barnens nyfikenhet och kreativitet på ett sätt så att de utvecklas i skolan. I detta arbete är personalens möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning viktigt, ett område som måste stärkas i förslaget till ny skolplan.

Det tidigare samarbetet mellan förskola och skola på lokal nivå har komplicerats av att grundskolan numera är centralt placerade under Utbildningsnämnden. Därför bör arbetet med integrering och övergång mellan förskola och grundskola finnas med i den nya skolplanen.

Även vikten av det lokala samarbetet mellan skolan och t ex socialtjänst, polis och fritidsverksamheter är något som bör slås fast i skolplanen. Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbning saknas tydlighet kring hur man på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor i Stockholms skolor. Även när det gäller samarbetet och dialogen med hemmen och elevernas inflytande i skolan saknas riktlinjer. Utöver detta motsätter vi oss att elevernas frånvaro ska redovisas i betygen.

I skolplanen pratas det om vuxenutbildningen. Detta har dock ingen bärighet då den ekonomiska satsningen i princip är halverad på detta område. I många kommuner har man också ett samarbete med folkhögskolorna vilket ej är fallet i Stockholm.

Vi vet att skolorna i Stockholm lider av stora problem på grund av de besparingar den borgerliga majoriteten har beslutat att genomföra.

Därför måste stadens utbildningsverksamhet tillföras ökade resurser så att verksamheten har möjlighet att utvecklas i den riktning en skolplan slår fast."

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Berit Kruse m fl (s), ledamot Leif Larsson (v) och ledamot Tomas Melin (mp) enligt följande.

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt och vägledande dokument och för att Skolplanen ska kunna vara ett styrdokument till dem som arbetar inom stadens utbildningsverksamheter krävs att den är hållbar över tid. Vi önskar därför att det tas

initiativ till samtal och överenskommelse över partigränserna för att skolplanen ska vara ett väl förankrat, långsiktigt och stabilt dokument.

I förslaget till ny skolplan saknar vi flera delar som är viktiga för såväl lärare, som för elever och föräldrar. För att skolorna ska ha möjligheten att arbeta med barnens kunskapsutveckling måste det finnas en strategi hur detta ska gå till.

Skolplanen ger inte uttryck för vikten av uppdraget för skolan att tillvara barnens nyfikenhet och kreativitet på ett sätt så att de utvecklas i skolan.

I detta arbete är personalens möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning viktigt, ett område som måste stärkas i förslaget till ny skolplan.

Det tidigare samarbetet mellan förskola och skola på lokal nivå har komplicerats av att grundskolan numera är centralt placerade under Utbildningsnämnden.

Därför bör arbetet med integrering och övergång mellan förskola och grundskola finnas med i den nya skolplanen. Även vikten av det lokala samarbetet mellan skolan och t ex socialtjänst, polis och fritidsverksamheter är något som bör slås fast i skolplanen. Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbning saknas tydlighet kring hur man på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor i Stockholms skolor. Även när det gäller samarbetet och dialogen med hemmen och elevernas inflytande i skolan saknas riktlinjer. Utöver detta motsätter vi oss att elevernas frånvaro ska redovisas i betygen.

Vi vet att skolorna i Stockholm lider av stora problem på grund av de besparingar den borgerliga majoriteten har beslutat att genomföra. Därför måste stadens utbildningsverksamhet tillföras ökade resurser så att verksamheten har möjlighet att utvecklas i den riktning en skolplan slår fast."

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Håkan Wahlén m.fl. (s), Reijo Kittilä (v) och Ingerd Akselsson Le Douaron (mp) enligt följande.

Stadsdelsnämnden avstår från att ta ställning till det utsända förslaget till skolplan och anför i stället följande.

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt ärende som kommer att spela stor roll för såväl elever, föräldrar som de som arbetar inom stadens olika utbildningsverksamheter. Utifrån detta bör skolplanen vara ett dokument som har en bred förankring och inte riskera att bli omprövad inom få år på grund av att staden byter politisk majoritet.

Om arbetet med skolplanen ska tas på största allvar behöver de som ska arbeta med den veta att det är ett väl förankrat dokument som kommer att vara styrande över ett flertal år. Även stadsdelsförvaltningen konstaterar i sitt tjänsteutlåtande att handläggningstiden är för kort och att tjänsteutlåtandet därmed är kortfattat och utan den förankring som annars är bruklig för den här typen av ärenden.

Alla skulle med andra ord tjäna på att skolplanen ska genomgå en förhandlande och förankrande process innan det slutgiltiga förslaget presenteras. De politiska partierna bör vara öppna för att diskutera med varandra och med de berörda inom skolan för att sedan komma till en lösning där alla kan känna sig nöjda och staden kan få en skolplan som håller över tid.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Ledamoten Hans Enroth (v) och ledamoten Yildiz Kafkas (mp) ansåg att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat att lämna remissen utan eget ställningstagande.

Ersättaren Cecilia Önfelt (c) lämnade följande särskilda uttalande.

För att hjälpa unga att delta i samhället på ett positivt sätt skall skolans samhällsundervisning inbegripa grundläggande ekonomi, både vad gäller offentliga utgifter och den individuella ekonomin.

Många unga hamnar lätt i en skuldfälla utan att kunna bedöma konsekvenserna. Det är också viktigt att tidigt förstå hur samhällets offentliga sektor är uppbyggd, vart våra skatter går.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Abebe Hailu m.fl. (s) till förmån för eget beslut

- att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut
- samt att därutöver anför följande

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt och vägledande dokument och för att skolplanen ska kunna vara ett styrdokument till dem som arbetar inom stadens utbildningsverksamheter krävs att den är hållbar över tid. Vi önskar därför att det tas initiativ till samtal och överenskommelse över partigränserna för att skolplanen ska vara ett väl förankrat, långsiktigt och stabilt dokument.

I förslaget till ny skolplan saknar vi flera delar som är viktiga för såväl lärare, som för elever och föräldrar. För att skolorna ska ha möjligheten att arbeta med barnens kunskapsutveckling måste det finnas en strategi hur detta ska gå till. Skolplanen ger inte uttryck för vikten av uppdraget för skolan att tillvara barnens nyfikenhet och kreativitet på ett sätt så att de utvecklas i skolan. I detta arbete är personalens möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning viktigt, ett område som måste stärkas i förslaget till ny skolplan.

Det tidigare samarbetet mellan förskola och skola på lokal nivå har komplicerats av att grundskolan numera är centralt placerad under Utbildningsnämnden. Därför bör arbetet med integrering och övergång mellan förskola och grundskola finnas med i den nya skolplanen.

Även vikten av det lokala samarbetet mellan skolan och t ex socialtjänst, polis och fritidsverksamheter är något som bör slås fast i skolplanen. Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbning saknas tydlighet kring hur man på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor i Stockholms skolor. Även när det gäller samarbetet och dialogen med hemmen och elevernas inflytande i skolan saknas riktlinjer. Utöver detta motsätter vi oss att elevernas frånvaro ska redovisas i betygen.

Vi vet att skolorna i Stockholm lider av stora problem på grund av de besparingar den borgerliga majoriteten har beslutat att genomföra.

Därför måste stadens utbildningsverksamhet tillföras ökade resurser så att verksamheten har möjlighet att utvecklas i den riktning en skolplan slår fast.

Vi Socialdemokrater i Rinkeby-Kista kan vittna om att centraliseringen av skolan har lett till en stor försämring för stadsdelen i allmänhet och för skolan och ungdomarna i synnerhet.

Bland annat har kontakten mellan brottsförebyggande rådet, skolan och föräldrarna blivit sämre.

Reservation anfördes av ledamot Jakob Dencker m.fl. (mp) till förmån för eget beslut.

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till remissvar
- att därutöver anföras

En skola i världsklass?

Vi ser positivt på förslaget till en ny skolplan där man inser vikten av modersmålsundervisning och extra stöd för läxläsning.

Det är också bra att man lyfter fram behovet av elewårdsteam tydligare i skolplanen och att skolorna tar sitt ansvar genom att samarbeta kring flyktingbarn.

Individuell kunskapsutveckling och elevinflytande Skolan har många viktiga uppgifter. En viktig uppgift är att skapa förutsättningar för elevernas individuella kunskapsutveckling och sociala utveckling. För att skapa dessa förutsättningar krävs att eleverna tränas i demokratiska arbetsformer dvs. att det finns ett utökat elevinflytande. Eleverna bör kunna få insyn i viktiga beslut från skolledaren vad gäller rekrytering och inköp av skolmaterial, Nya former för eleverna att delta i beslutsfattande kring skolan och undervisningen bör utvecklas (utöver elevråden), kanske för alla elever i en skola i form av stormöten, eller för representanter för flera skolor i form av någon sorts "ungdomsparlament". På detta sätt kan skolan bidra till delaktighet och engagemang.

Emotionell intelligens

Det är viktigt att skolan lyfter fram den enskilda eleven med dess egna erfarenheter och visar på likheter och olikheter kring elevernas inlärningsförmåga. Skolan bör lägga större tyngd på emotionell intelligens som en grundläggande del av elevernas sociala utveckling.

Som det ser ut nu finns det inte tillräckliga kunskaper om t.ex. konflikthantering.

Inom emotionell intelligens ingår även självinsikt och empati. Dessa emotionella kunskaper bidrar bl.a. till skolans arbetsro och ger eleverna viktiga verktyg inför det sociala livet. Arbetet mot mobbing måste också prioriteras.

Undervisning för hållbar utveckling

Det är av yttersta vikt att skolan ger eleverna goda kunskaper inför de dilemman som elever kommer att möta i framtiden. Vi står inför tider då miljöfrågorna, hushållning med knappa resurser och rättvis fördelning av resurserna på global nivå kommer bli allt viktigare.

Om inte barn och ungdomar förbereds för att hantera detta känslomässigt och kunskapsmässigt i skolan, när ska de då lära sig ett hållbart förhållningssätt? Skolan bör

alltså mycket medvetet arbeta dels med att förmedla faktakunskaper om miljö och globala frågor, dels med att stimulera eleverna att bättre hantera sina attityder vad gäller konsumtionsmönster, eget ansvar för miljöfrågorna och den globalt hållbara utvecklingen, m.m. Med attitydfrågorna kan man arbeta t ex med värderingsövningar. Eleverna bör ha goda kunskaper kring en rättvis hållbar utveckling som innebär att eleverna förstår hur våra naturliga, ekonomiska och sociala resurser kan fördelas långsiktigt och rättvist.

Växa som människa

Skolan är en plats där man växer som människa. Stockholms skolor ska garantera en skolgång som är meningsfull, begriplig och hanterbar för alla elever.

Varje elev behöver bli sedd, få utvecklas och lära utifrån sina egna förutsättningar och behov. För att kunna se och lyfta varje individ krävs större pedagogisk mångfald och lokal frihet att utforma arbetet på det sätt som passar just den skolan och just de eleverna. Då är skolan fri att fokusera på kunskaper och kan hitta kreativa sätt att utveckla undervisningen.

En kompetensskola

I skolan ska alla elever ges förutsättningar för att utveckla en interkulturell kompetens av attityder, kunskap och färdigheter för ett aktivt medborgarskap i ett mångkulturellt samhälle. Samhället blir alltmer differentierat och individualiserat. Det ställer extra krav på skolan att utveckla kompetenser hos elever som möjliggör en hantering av detta.

Det är också viktigt att skolan är bra på att följa upp eleverna kunskapsutveckling och kontinuerligt gör avstämningar så att alla elever får en möjlighet att påverka sin egen skolgång och sitt lärande.

Skolorna ska göra detta på ett sätt som inte ökar stressen och stigmatiseringen av elever.

Likabehandling och hälsa

Skolan ska avsätta tid för att eleverna ska lära sig konstruktiva sätt att lösa konflikter och hantera känslor. Detta är livsviktiga färdigheter som motverkar mobbning.

Alla Stockholms skolor ska ha en likabehandlingsplan

Stockholms elever ska ha god tillgång till psykologer, kuratorer och studie- och yrkesvägledare förutom den lagstiftade skolhälsovården.

Elevehälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har.

Skolan i samhället

Skolan ska skapa och upprätthålla goda relationer med kulturliv, bibliotek och näringsliv.

Stockholms skolor ska utvecklas till att vara klimatneutrala. Det finns förutom de ekologiska vinsterna en enorm pedagogisk potential i en satsning mot detta.

Pluralismen i Stockholm är en tillgång och skolan ska ta tillvara på den som en resurs.

Olika skolformer

Alla barn är olika. En pedagogik och skola som passar ett barn kanske inte passar ett annat. Därför ska det finnas både kommunala och fristående förskolor och skolor så att barn tillsammans med föräldrar kan välja det som passar dem.

Vuxenutbildningen och SFI är oerhört viktiga verksamheter där kvaliteten ska höjas. Undervisningsmiljöer och arbetssätt ska utvecklas som i högre grad möter indivi-

duella behov. Livschanser innebär bland annat att det aldrig ska vara för sent att utbildas eller vidareutbilda sig.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Gunilla Bhur m.fl. (v). Ledamot Jakob Dencker m.fl. (mp) anslöt sig till detta uttalande.

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt ärende som kommer att spela stor roll för såväl elever, föräldrar som de som arbetar inom stadens olika utbildningsverksamheter. Utifrån detta bör skolplanen därför vara ett dokument som har en bred politisk förankring och inte riskera att bli omprövat inom för få år på grund av att staden byter politisk majoritet. Om arbetet med skolplanen ska tas på största allvar behöver de som ska arbeta med den veta att det är ett väl förankrat dokument som kommer att vara styrande över ett flertal år. Alla skulle med andra ord tjäna på att skolplanen har genomgått en förhandlande och förankrande process innan den presenteras som det slutgiltiga förslaget. De politiska partierna borde vara öppna för att diskutera och prioritera vad de anser är viktigt, för att sedan komma till en lösning där alla kan känna sig nöjda och staden kan få en skolplan som håller över tid.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Margareta Johansson m.fl. (v) samt Liliane Svensson m.fl. (s) enligt följande.

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt och vägledande dokument och för att skolplanen ska kunna vara ett styrdokument till dem som arbetar inom stadens utbildningsverksamheter krävs att den är hållbar över tid. Vi önskar därför att det tas initiativ till samtal och överenskommelse över partigränserna för att skolplanen ska vara ett väl förankrat, långsiktigt och stabilt dokument.

I förslaget till ny skolplan saknar vi flera delar som är viktiga för såväl lärare, som för elever och föräldrar. För att skolorna ska ha möjligheten att arbeta med barnens kunskapsutveckling måste det finnas en strategi hur detta ska gå till. Skolplanen ger inte uttryck för vikten av uppdraget för skolan att tillvara barnens nyfikenhet och kreativitet på ett sätt så att de utvecklas i skolan. I detta arbete är personalens möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning viktigt, ett område som måste stärkas i förslaget till ny skolplan.

Det tidigare samarbetet mellan förskola och skola på lokal nivå har komplicerats av att grundskolorna numera är centralt placerade under Utbildningsnämnden.

Därför bör arbetet med integrering och övergång mellan förskola och grundskola finnas med i den nya skolplanen. Även vikten av det lokala samarbetet mellan skolan och t ex socialtjänst, polis och fritidsverksamheter är något som bör slås fast i skolplanen. Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbning saknas tydlighet kring hur man på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor i Stockholms skolor. Även när det gäller samarbetet och dialogen med hemmen och elevernas inflytande i skolan saknas riktlinjer. Utöver detta motsätter vi oss att elevernas frånvaro ska redovisas i betygen.

Samma krav ska också ställas på privata som kommunala skolor.

Vi vet att skolorna i Stockholm lider av stora problem på grund av de besparingar den borgerliga majoriteten har beslutat att genomföra. Därför måste stadens utbildningsverksamhet tillföras ökade resurser så att verksamheten har möjlighet att utvecklas i den riktning en skolplan slår fast.

Reservation anfördes av Rebwar Hassan m.fl. (mp) enligt följande.

Skolan är en plats där man växer som människa. Stockholms skolor ska garantera en skolgång som är meningsfull, begriplig och hanterbar för alla elever. Vi ser positivt på förslaget till en ny skolplan där man inser vikten av modersmålsundervisning och extra stöd för läxläsning. Det är också bra att man lyfter fram behovet av elewårdsteam tydligare i skolplanen och att skolorna tar sitt ansvar genom att samarbeta kring flyktingbarn. Arbetet mot mobbing måste också prioriteras. Det är av yttersta vikt att skolan ger eleverna goda kunskaper inför de dilemman som elever kommer att möta i framtiden. Vi står inför tider då miljöfrågorna, hushållning med knappa resurser och rättvis fördelning av resurserna på global nivå kommer att bli allt viktigare. Om inte barn och ungdomar förbereds för att hantera detta känslomässigt och kunskapsmässigt i skolan, när ska de då lära sig ett hållbart förhållningssätt? Skolan bör alltså mycket medvetet arbeta dels med att förmedla faktakunskaper om miljö och globala frågor, dels med att stimulera eleverna att bättre hantera sina attityder vad gäller konsumtionsmönster, eget ansvar för miljöfrågorna och den globalt hållbara utvecklingen, m.m. Med attitydfrågorna kan man arbeta t ex med värderingsövningar. Eleverna bör ha goda kunskaper kring en rättvis hållbar utveckling som innebär att eleverna förstår hur våra naturliga, ekonomiska och sociala resurser kan fördelas långsiktigt och rättvist.

Varje elev behöver bli sedd, få utvecklas och lära utifrån sina egna förutsättningar och behov. För att kunna se och lyfta varje individ krävs större pedagogisk mångfald och lokal frihet att utforma arbetet på det sätt som passar just den skolan och just de eleverna. Då är skolan fri att fokusera på kunskaper och kan hitta kreativa sätt att utveckla undervisningen.

En kompetensskola

I skolan ska alla elever ges förutsättningar för att utveckla en interkulturell kompetens av attityder, kunskap och färdigheter för ett aktivt medborgarskap i ett mångkulturellt samhälle. Samhället blir alltmer differentierat och individualiserat. Det ställer extra krav på skolan att utveckla kompetenser hos elever som möjliggör en hantering av detta.

Det är också viktigt att skolan är bra på att följa upp eleverna kunskapsutveckling och kontinuerligt gör avstämningar så att alla elever får en möjlighet att påverka sin egen skolgång och sitt lärande. Skolorna ska göra detta på ett sätt som inte ökar stressen och stigmatiseringen av elever.

Likabehandling och hälsa

Skolan ska avsätta tid för att eleverna ska lära sig konstruktiva sätt att lösa konflikter och hantera känslor. Detta är livsviktiga färdigheter som motverkar mobbing.

Alla Stockholms skolor ska ha en likabehandlingsplan

Stockholms elever ska ha god tillgång till psykologer, kuratorer och studie- och yrkesvägledare förutom den lagstiftade skolhälsovården. Elevhälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har.

Skolan i samhället

Skolan ska skapa och upprätthålla goda relationer med kulturliv, bibliotek och näringsliv.

Stockholms skolor ska utvecklas till att vara klimatneutrala. Det finns förutom de ekologiska vinsterna en enorm pedagogisk potential i en satsning mot detta.

Pluralismen i Stockholm är en tillgång och skolan ska ta tillvara på den som en resurs.

Olika skolformer

Alla barn är olika. En pedagogik och skola som passar ett barn kanske inte passar ett annat. Därför ska det finnas både kommunala och fristående förskolor och skolor så att barn tillsammans med föräldrar kan välja det som passar dem.

Vuxenutbildningen och SFI är oerhört viktiga verksamheter där kvaliteten ska höjas. Undervisningsmiljöer och arbetssätt ska utvecklas som i högre grad möter individuella behov. Livschanser innebär bland annat att det aldrig ska vara för sent att utbildas eller vidareutbilda sig.

Några kommentarer till förslaget om det nya skolplanen

Man vill att Stockholm ska en skola i världsklass. Man skriver i förslaget "välutbildade och engagerade lärare är en förutsättning för att eleverna ska ges bästa tänkbara utbildning" För att kunna rekrytera nya lärare, men även för att kunna behålla de man har krävs bra löner, vilket inte är en verklighet i Stockholm, eller någon annan stans i Sverige heller för den delen.

Sanningen är att svenska lärare har bland de sämsta reallönerna bland lärare i OECD-länderna, vi ligger i nivå med lärarlönerna i Albanien.

Jag skulle vilja säga att "EN SKOLA I VÄRLDSKLASS KRÄVER LÄRARE I VÄRLDSKLASS MED LÖNER I VÄRLDSKLASS"

Det skrivs i skolplanen att modersmålsundervisningen främjar en aktiv tvåspråkighet. Det är sant, men all forskning i dag visar att modersmålsundervisning är en förutsättning för en god svenska. Om barnen inte har möjlighet att skapa ett rikt ordförråd med bra möjligheter att uttrycka sig på sitt modersmål, kommer de inte att klara det på svenska heller. Stockholms stad vill satsa på profilklasser inom teoretiska ämnen för särskilt duktiga elever. Jag undrar då varför man inte ger den möjligheten även inom praktiska ämnen. Att få uttrycka sig i olika konstnärliga former är viktigt för identitetsutvecklingen, och det är viktigt att de praktiska och konstnärliga ämnena inte reduceras till att bli något som serveras eleverna av professionella utövare, och eleverna blir bara mottagare av ett budskap som någon annan förmedlat.

Man skriver i skolplanen att elever med svårigheter ska garanteras stöd. Man ska, med regelbundna prov och tester, upptäcka elever som man tror riskerar att inte nå målen.

Jag vill påstå att alla lärare, redan idag, kan identifiera exakt vilka barn det är.

Man skriver handlingsplan på dessa barn, men de extra resurserna UTEBLIR!

För att detta system ska kunna bli en verklig hjälp för dessa barn, och inte bara stämpla dem som problembarn, så krävs det mer ekonomiska resurser till skolan.

(Vilket inte sker i dag med Alliansen, trots vad Lotta Edholm säger. Stockholms skolor blöder. 300 personer bara i Stockholms skolor har blivit övertalighetsförklara-

de. Skolorna har inte blivit kompenserade för dyra avtal, Lärarförbundens samt Kommunal, med även det nya resursfördelningssystemet har slagit hårt mot många skolor.)

Man föreslår att alla elever från år 1 ska ha skriftliga omdömen i alla ämnen.

Det finns redan idag ett för att följa elevers kunskapsinläring. I de individuella utvecklingsplanerna kan lärare och föräldrar gemensamt arbeta fram en plan för en optimal kunskapsinläring hos det enskilda barnet. Att sätta betyg, som är en offentlig handling, innebär att svaga elever kan få leva ett helt liv med dessa omdömen.

Ännu värre bli det med omdömen i social utveckling. Först och främst, vem är kompetent och har utbildning för att skriva ett sådant omdöme. Lärare i grundskolan har definitivt inte den kunskapen. Dessutom är det här omdömen som kan plockas fram av t.ex. media vid ett senare skede i barnets liv, man kan alltså få lida hela livet om ens omdöme i social förmåga inte var bra i grundskolan.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Abdo Goriya m.fl. (s), Awad Hersi (mp) samt Jonas Ljungstedt (v) enligt följande.

"Vi ser positivt på förslaget till en ny skolplan där man inser vikten av modersmålsundervisning och extra stöd för läsläsning. Det är också bra att man lyfter fram behovet av elewårdsteam tydligare i skolplanen och att skolorna tar sitt ansvar genom att samarbeta kring flyktingbarn. Skolan har många viktiga uppgifter. En viktig uppgift är att skapa förutsättningar för elevernas individuella kunskapsutveckling och sociala utveckling. För att skapa dessa förutsättningar krävs att eleverna tränas i demokratiska arbetsformer dvs. att det finns ett utökat elevinflytande. Eleverna bör kunna få insyn i viktiga beslut från skolledaren vad gäller rekrytering och inköp av skolmaterial, Nya former för eleverna att delta i beslutsfattande kring skolan och undervisningen bör utvecklas (utöver elevråden), kanske för alla elever i en skola i form av stormöten, eller för representanter för flera skolor i form av någon sorts "ungdomsparlament". På detta kan skolan bidra till delaktighet och engagemang. Det är viktigt att skolan lyfter fram den enskilda eleven med dess egna erfarenheter och visar på likheter och olikheter kring elevernas inlärningsförmåga. Skolan bör lägga större tyngd på emotionell intelligens som en grundläggande del av elevernas sociala utveckling. Som det ser ut nu finns det inte tillräckliga kunskaper om t.ex. konflikthantering. Inom emotionell intelligens ingår även självinsikt och empati. Dessa emotionella kunskaper bidrar bl.a. till skolans arbetsro och ger eleverna viktiga verktyg inför det sociala livet. Arbetet mot mobbing måste också prioriteras. Det är av yttersta vikt att skolan ger eleverna goda kunskaper inför de dilemman som elever kommer att möta i framtiden. Vi står inför tider då miljöfrågorna, hushållning med knappa resurser och rättvis fördelning av resurserna på global nivå kommer bli allt viktigare. Om inte barn och ungdomar förbereds för att hantera detta känslomässigt och kunskapsmässigt i skolan, när ska de då lära sig ett hållbart förhållningssätt? Skolan bör alltså mycket medvetet arbeta dels med att förmedla faktakunskaper om miljö och globala frågor, dels med att stimulera eleverna att bättre hantera sina attityder vad gäller konsumtionsmönster, eget ansvar för miljöfrågorna och den globalt hållbara utvecklingen, m.m. Med attitydfrågorna kan man arbeta t ex med värderingsövningar. Eleverna bör ha goda kunskaper kring en

rättvis hållbar utveckling som innebär att eleverna förstår hur våra naturliga, ekonomiska och sociala resurser kan fördelas långsiktigt och rättvist".

Södermalms stadsdelsnämnd

Ersätтарыttrande gjordes av Pia Toremar (c) enligt följande.

"Om jag hade haft yrkanderätt, hade jag röstat enligt (m), (fp)- (kd)- förslaget."

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Forsell m.fl. (s) samt ledamöterna Birger Jeansson (mp) och Heinz Spira (v) till förmån för förvaltningens förslag.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Majvi Andersson m.fl. (s) och ledamoten Maj-Len Eklund (v) enligt följande.

Skolplanen för Stockholms skolor är ett viktigt och vägledande dokument.

För att skolplanen ska kunna vara ett styrdokument till dem som arbetar inom stadens utbildningsverksamheter krävs att den är hållbar över tid. Vi önskar därför att det tas initiativ till samtal och överenskommelse över partigränserna för att skolplanen ska vara ett väl förankrat, långsiktigt och stabilt dokument.

I förslaget till ny skolplan saknar vi flera delar som är viktiga för såväl lärare, som för elever och föräldrar. För att skolorna ska ha möjligheten att arbeta med barnens kunskapsutveckling måste det finnas en strategi hur detta ska gå till. Skolplanen ger inte uttryck för vikten av uppdraget för skolan att ta tillvara barnens nyfikenhet och kreativitet på så sätt att de utvecklas i skolan. I detta arbete är personalens möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning viktigt, ett område som måste stärkas i förslaget till ny skolplan.

Det tidigare samarbetet mellan förskola och skola på lokal nivå, har komplicerats av att grundskolan numera är centralt placerad under Utbildningsnämnden.

Därför är det synnerligen angeläget att arbetet med integrering och övergång mellan förskola och grundskola ska finnas med och bör skrivas in i den nya skolplanen. Även vikten av det lokala samarbetet mellan skola och föräldrar, socialtjänst, polis och fritidsverksamheter är något som bör slås fast i skolplanen. Trots stora ord om ett utökat arbete mot mobbning saknas tydlighet kring hur man på ett preventivt sätt ska arbeta kring dessa frågor i Stockholms skolor.

Även när det gäller samarbetet och dialogen med hemmen och elevernas inflytande i skolan saknas riktlinjer. Utöver detta motsätter vi oss att elevernas frånvaro ska redovisas i betygen.

Vi vet att skolorna i Stockholm lider av stora problem på grund av de besparingar den borgerliga majoriteten har beslutat att genomföra.

Därför måste stadens utbildningsverksamhet tillföras ökade resurser så att verksamheten har möjlighet att utvecklas i den riktning en skolplan slår fast. Som vi ser det har skapandet av Utbildningsförvaltningen haft som följd att arbetet med att sätta eleverna i centrum har försvårats.

Antalet aktörer som verkar kring eleven har utökats och stressmoment, som från elevens sida är krav på val av skola och utförare och från skolans sida är en kamp om eleverna och därmed resurserna och - för de fristående skolorna - ett vinstkrav för verksamheten, riskerar att leda till en försämring av individperspektivet.

De enskilt drivna verksamheterna - fristående skolor - ägnas ringa uppmärksamhet i skolplanen. Skolplanen borde hårdare slå fast kravet att alla skolor, oavsett driftsform, är tvingade att följa skolplanen i alla dess delar.

En friskola ska inte kunna välja bort elever på grund av att de t ex kommer från "fel" område eller har något funktionshinder eller socialt hinder.

Reservation anfördes av ledamoten Kenneth Rönnquist (mp) enligt följande.

Skolan är en plats där man växer som människa. Stockholms skolor ska garantera en skolgång som är meningsfull, begriplig och hanterbar för alla elever. Vi ser positivt på förslaget till en ny skolplan där man inser vikten av modersmålsundervisning och extra stöd för läxläsning.

Det är också bra att man lyfter fram behovet av elewårdsteam tydligare i skolplanen och att skolorna tar sitt ansvar genom att samarbeta kring flyktingbarn. Arbetet mot mobbing måste också prioriteras. Det är av yttersta vikt att skolan ger eleverna goda kunskaper inför de dilemman som elever kommer att möta i framtiden. Vi står inför tider då miljöfrågorna, hushållning med knappa resurser och rättvis fördelning av resurserna på global nivå kommer att bli allt viktigare. Om inte barn och ungdomar förbereds för att hantera detta känslomässigt och kunskapsmässigt i skolan, när ska de då lära sig ett hållbart förhållningssätt?

Skolan bör alltså mycket medvetet arbeta dels med att förmedla faktakunskaper om miljö och globala frågor, dels med att stimulera eleverna att bättre hantera sina attityder vad gäller konsumtionsmönster, eget ansvar för miljöfrågorna och den globalt hållbara utvecklingen, m m. Med attitydfrågorna kan man arbeta t ex med värderingsövningar.

Eleverna bör ha goda kunskaper kring en rättvis hållbar utveckling som innebär att eleverna förstår hur våra naturliga, ekonomiska och sociala resurser kan fördelas långsiktigt och rättvist.

Varje elev behöver bli sedd, få utvecklas och lära utifrån sina egna förutsättningar och behov. För att kunna se och lyfta varje individ krävs större pedagogisk mångfald och lokal frihet att utforma arbetet på det sätt som passar just den skolan och just de eleverna. Då är skolan fri att fokusera på kunskaper och kan hitta kreativa sätt att utveckla undervisningen.

En kompetensskola

I skolan ska alla elever ges förutsättningar för att utveckla en interkulturell kompetens av attityder, kunskap och färdigheter för ett aktivt medborgarskap i ett mångkulturellt samhälle. Samhället blir alltmer differentierat och individualiserat. Det ställer

extra krav på skolan att utveckla kompetenser hos elever som möjliggör en hantering av detta.

Det är också viktigt att skolan är bra på att följa upp eleverna kunskapsutveckling och kontinuerligt gör avstämningar så att alla elever får en möjlighet att påverka sin egen skolgång och sitt lärande. Skolorna ska göra detta på ett sätt som inte ökar stressen och stigmatiseringen av elever.

Likabehandling och hälsa

Skolan ska avsätta tid för att eleverna ska lära sig konstruktiva sätt att lösa konflikter och hantera känslor. Detta är livsviktiga färdigheter som motverkar mobbning.

Alla Stockholms skolor ska ha en likabehandlingsplan

Stockholms elever ska ha god tillgång till psykologer, kuratorer och studie- och yrkesvägledare förutom den lagstiftade skolhälsovården.

Elevehälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har.

Skolan i samhället

Skolan ska skapa och upprätthålla goda relationer med kulturliv, bibliotek och näringsliv.

Stockholms skolor ska utvecklas till att vara klimatneutrala. Det finns förutom de ekologiska vinsterna en enorm pedagogisk potential i en satsning mot detta.

Pluralismen i Stockholm är en tillgång och skolan ska ta tillvara på den som en resurs.

Olika skolformer

Alla barn är olika. En pedagogik och skola som passar ett barn kanske inte passar ett annat. Därför ska det finnas både kommunala och fristående förskolor och skolor så att barn tillsammans med föräldrar kan välja det som passar dem.

Vuxenutbildningen och SFI är oerhört viktiga verksamheter där kvaliteten ska höjas. Undervisningsmiljöer och arbetssätt ska utvecklas som i högre grad möter individuella behov. Livschanser innebär bland annat att det aldrig ska vara för sent att utbilda eller vidareutbilda sig.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s), ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v) enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta att rekommendera återremiss och omarbetning av skolplanen. I samband med en sådan omarbetning bör övervägas en organisatorisk lösning där grundskolan återgår till stadsdelsnämnderna. En jättelik central skoladministration har inte den lokala kännedom om de enskilda skolorna som finns i stadsdelarna. Det skulle också minska de problem som finns när det gäller övergången mellan förskola och grundskola.

Även när det gäller s.k. elit-skolor behöver förslaget ses över. Vi behöver inga elit-skolor, men väl bättre förutsättningar för att inom ramen för en sammanhållen skola underlätta för elever med särskilda förutsättningar - det kan gälla konstnärligt, idrottsligt eller på annat sätt - att utvecklas.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s) enligt följande.

Majoritetens nya skolorganisation är redan nu, efter mindre än halva mandatperioden, på väg att misslyckas. Revisorernas granskning visar att kunskapsresultaten sjunker och att problemen med mobbing och skolk inte minskar. Allt färre elever går ut grundskolan med godkänt i kärnämnen matematik, svenska och engelska.

Skolpengen har visserligen ökat, men den överträffas med råge av löneökningarna. Besparingar görs därför på specialpedagoger, kuratorer och resurslärare.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Marion Sundqvist (mp) enligt följande.

Först vill vi beklaga att grundskolan inte tillhör stadsdelarnas ansvarsområde längre. Den centralisering som skett försvårar utvecklingen av den lokala demokratin.

När det gäller förslaget till ny skolplan så vill vi lovorda förslaget att garantera elever med svårigheter extra stöd i ett så tidigt skede som möjligt. Vi håller med om att de första skolåren är avgörande för det fortsatta lärandet.

Vi tycker det är bra att ambitionen finns att inget barn ska lämna årskurs tre utan att kunna läsa, skriva och räkna. Vi förutsätter att resurser tillförs för att kunna förverkliga denna ambition.

Vi tycker också det är bra att • endast behöriga lärare tillsvidareanställs.

- att lärlingsutbildningar introduceras.
- och att kulturskolan ska ha ett nära samarbete med skolan.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Berit Bornecrantz Dias (v) enligt följande

I ett land som Sveriges med hög tillväxt har ändå nedskärningen av skolans resurser under många år varit en fallande kurva, liksom i hela offentliga sektorn. Här har det skurits ned i genomsnitt 1,5% mer än i övriga EU.

Med den trenden får vi självklart ingen skola i världsklass. Skulle vi haft större budget för skolan hade vi sannolikt inte haft diskussionen om skolreform.

Om vi har färre barn i varje klass och mer tid för undervisning, fungerar skolan av naturliga skäl bättre. Eleven ska mötas av höga förväntningar, men föräldrar och elever har också rätt att ha höga förväntningar på skolan.

Resursneddragningarna har exempelvis lett till att eleverna i allt högre utsträckning utelämnats till "eget arbete", vilket bevisligen fått katastrofala följder för kunskapsinhämtningen. Det är denna typ av faktorer som främst givit oss sämre kvalitet i skolan och inte bristen på betyg eller disciplin. Betyg skadar mer än de hjälper. Idag får varje elev, tillsammans med vårdnadshavarna, regelbundna utvecklingssamtal där måluppfyllelsen redovisas.

Ingen är ovetande om studieresultaten och vad som behöver förstärkas.

Däremot behövs det nationella prov och antagningstester för ansökan till fortsatt utbildning. För det första är betyg som antagningskriterium ett dåligt mått på förutsättningar som krävs för olika utbildnings- och yrkesinriktningar - antagningskriterierna

måste vara mycket träffsäkrare. Det ska vara möjligt att skaffa sig motsvarande kunskaper på valfritt sätt och antas till en utbildning genom att testas.

För det andra har betyg i sig självt negativa implikationer för studiemotivationen, vilket vi måste ta på allvar. Det var ju därför vi lämnade betygsskolan bakom oss.